Sfarmă-Piatră

Cu Regele, la Învierea Neamului

Toată istoria noastră este un milenar drum al Golgothei. Cu rari şi aproape neverosimile popasuri în marginea bucuriei, românismul a parcurs calea unui destin vitreg, răsplin de dureri şi injust.

Aşezaţi aici ca o insulă de corali în mijlocul unui ocean slav şi mereu ameninţaţi de înecuri şi supuşi unui proces de eroziune lentă, noi am îndurat dela Aurelian şi până astăzi toate invaziile pe care le cunoaşte Europa, toate umilirile şi toate chinurile din lume. Am trăit rând pe rând sub pârjolul tuturor barbarilor. Am dat bir de sânge cumanilor, tătarilor, hunilor. Am fost sfâşiaţi de ghiara prădătoare a ţarismului rusesc şi am zăcut în robie turcească. Scăfârliile străbunilor noştri au fost cupe de ospăţuri sălbatice, Domnii noştri au murit în beciurile sultanilor tirani sau au pierit mişelnic pe Câmpia Turdei, am cunoscut trădarea pornită dintre noi şi am fost de atâtea ori în istorie prigoniţi, nedreptăţiţi, crucificaţi.

Afară de poloni, niciun popor european nu are o poveste a pătimirii lui atât de dramatică şi atât de sfântă ca a noastră.

Patimile românismului durează de peste un mileniu şi jumătate. Dar par'că nici atunci când ne goniau din urmă barbarii ca să ne vire în văgăunile munţilor, nici când plăteam cu şeapte piei haraciu turcului, niciodată n'am pătimit mai mult ca în ultimele două decenii postbelice, sub năvălirea partidelor politice.

Barbarii vechi veniau d'anputerile cailor, tăiau, spânzurau, prădau şi plecau. Barbarii democraţiei au venit roiuri, roiuri, cu un întreg aparat de exploatare, s'au instalat în spinarea ţării şi n'au mai plecat.

Ospăţul lor orgiac cu carne vie din trupul ţării şi cu sânge tras la cep după poftă din vinele neamului, s'a prelungit douăzeci de ani, lungi cât douăzeci de veacuri. Ce însemnau, într'adevăr, jafurile din goană ale tătarilor, pe lângă jaful sistematic, organizat metodic, al politicienilor din zilele noastre? Ce însemna o recoltă de grâu distrusă în copite, pe lângă o panama skodistă sau gros-cageristă sau pe lângă o contrabandă xenistă de aur? Ce însemna urgia de o zi a hunului nomad, pe lângă tirania cruntă de două decenii a lui Taşcu Pucerea în Dobrogea sau a lui Laurenţiu Oanca la Năsăud? Sau ce era bacşişul dat odată pe an în galbeni, armăsari, oi, Sublimei Porţi, pe lângă sperţul de fiecare zi al beizadelelor democraţiei?

Sunt sigur că toate prăzile goţilor şi gepizilor la un loc, nu fac cât şantagiile lui Pamfil Şeicaru dintr'un singur an....

România de după război, ca să nu mai vorbim de noaptea dinainte de 1916, a fost o vlăsie la cheremul tuturor hoţilor. Organizaţi în bande cu firme tricolore şi îmbrăcaţi în frac, hoţii s'au numit miniştri, deputaţi, senatori, prefecţi, primari şi au furat d'au stins pământul cu constituţia în buzunar. Aventurieri veniţi cu vânturile din toate hăurile pământului: Mirţi, Xeni, Angheloffi etc., ne-au luat în exploatare, ne-au condus, ne-au batjocorit, ne-au jefuit cum au vrut, ne-au dispreţuit. Ce batjocură sau ce dispreţ mai mare vreţi din partea unui metec decât acela de a transforma, cum a făcut Mirto, un minister în traftir?

Decăderea aceasta, prăbuşirea aceasta în mlaştina democraţiei, va rămâne pentru România cea mai dureroasă amintire şi echivalează cu o răstignire morală şi fizică deopotrivă. Urmele piroanelor şi împunsătura de spangă a centurionului, nu vor dispărea niciodată din carnea ei.

Pagina de istorie care va înregistra epoca aceasta dezonorantă, va fi cea mai tristă lecţie pentru generaţiile viitoare de români.

Singurul om care a înţeles chinul moral şi care a sărit în ajutorul acestei ţări, e Regele ei.

Am văzut şi noi supliciul României, l-au mai văzut şi alţii şi am dorit cu toţii, am dorit fierbinte curmarea lui... visând la un destin mai bun. Dar îndreptarea nu vine din visul inert. Vine din fapta dinamică. Regele a pornit la faptă. A suprimat cauza răului — partidele politice, a stricat ştabul tâlharilor, a despoliticianizat administraţia ţării, a pus militari şi magistraţi — oameni oneşti — în fruntea gospodăriilor publice, a înlocuit o întreagă mentalitate tembelă, prădalnică şi egoistă cu una cinstită, neşovăitoare, autoritară.

Vechiul, ticălosul regim al partidelor exploatatoare, a fost desfiinţat. In locul lui, Regele a pus un sistem autoritar şi responsabil. Farsa suveranităţii populare, care se traducea în fapt prin suveranitatea nimănui sau a primului demagog venit de oriunde, s'a terminat însfârşit. Slavă Regelui! O eră nouă de linişte, de securitate, de muncă, de austeritate morală, sperăm, se deschide din voinţa Monarhului.

Dar procesul care începe şi care trebue să se deschidă mai întâiu cu învierea morală în lumină a românilor, întâmpină opoziţia surdă ce se urzeşte undeva în subteranele cluburilor. Câteva bărbi de câlţi şi câteva staifuri sunt nemulţumite... Câţiva şobolani liberali şi câţiva cărtitori de profesie se revoltă....

Sărmane suflete uscate, care nu simţiţi seva primăverii înoitoare urcând ca un imn al învierii în trunchiul neamului!

Voi, când pericolele externe strâng hotarele în cercuri de foc, când ţara întreagă îşi vărueşte sufletul pentru taina învierii neamului în care începe să creadă din nou, voi, din bordelurile în care v'aţi baricadat, daţi circulară că nu vreţi, că vă opuneţi....

Suflete perverse! Suflete moarte, voi nu vă veţi mântui niciodată!

Dar cu ce drept veniţi voi să prelungiţi la nesfârşit patimile de veacuri ale unui neam?

Oare nu e nicio metodă — eu cred că e una — care să vă facă să luaţi cunoştinţă odată pentru totdeauna că chiar împotriva voastră ţara vrea să meargă cu Regele ei la Inviere, într'un viitor mai bun?

Al. Gregorian

CÂNTEC PENTRU ŢARĂ NĂPRASNICĂ

Despică din granit istoria în două
Şi fă-o, Doamne, rugăciunea vrerii.
Noi te rugăm cu inimile-amândouă
Ridic'o sfint în trandafirii serii.

Să fim toţi din destinul drept de soare
Prohodul unor vremi ce vor să vie;
N'o va cinta azurul d'n vioare,
Cuminte vom clădi temeinicie.

Nu e tirziu; baladele ne-aşteaptă
In stih năprasnic dăltuit pe un părete
Un ornic de azur istoria deşteaptă
Şi versuri rinduim pe pergamente.

Cintăm pentru intrare în destin
Şi ne rugăm lîngă troiţi de cruce.
Predoslovim din iures carpat'n
Destinul trolenit pela răscruce.

C. Părlea

Problema satului românesc

Multă vreme satul românesc a fost complet ignorat de către forurile conducătoare şi n'a intrat măcar nici în preferinţa omului de ştiinţă. Abia după ce romantismul a semnalat existenţa unor opere artistice de valoare netăgăduită produse şi păstrate de mediile rurale, satul a început să fie cercetat de către iubitorii de literatură populară. Lucrul acesta s'a întâmplat pe la jumătatea veacului trecut şi se datoreşte în mare măsură influenţelor din alte părţi, unde s'a născut spiritul de preţuire a creaţiunilor populare.

Iată un prim interes pentru sat, pentru formele lui spirituale, care a deschis o cale de cercetare şi apropiere prietenească. Dar contactul acesta, foarte însemnat din punct de vedere al relevării unor comori de frumuseţi nepieritoare, n'a adăogat nimic satului şi nu i-a adus niciun fel de folos pentru nevoile lui. A rămas în aceeaş stare primitivă cum s'a păstrat de-alungul veacurilor, departe de orice atenţie care să-i înlesnească o desvoltare firească sprijinită pe binefacerile civilizaţiei. Viaţa lui rudimentară n'a suferit niciun fel de modificare în bine, iar ţăranul a continuat să trăiască în practica sistemului de sărăcie consacrat de o îndelungată tradiţie.

Când a apărut democraţia cu agitaţiile şi făgăduelile ei de interes obştesc, se părea că însfârşit va începe şi era satelor. Intr'adevăr, împroprietărirea şi votul universal au fost două reforme revoluţionare, menite să repare vechi nedreptăţi politice şi sociale şi — precum s'ar fi bănuit — să dea un îndreptar nou vieţii rurale. In acest îndreptar ar fi stat tot succesul şi toată opera democraţiei.

Dar nu s'a putut da.

Dimpotrivă, practicile politice au degenerat, luând aspecte primejdioase prin luptele electorale şi prin demagogie, constatându-se în cele din urmă că marile reforme atât de generoase datorită acestor pricini, nu şi-au putut arăta roadele cele bune.

Satele au fost pustiite de-a lungul şi de-a latul de vântul acesta nimicitor, rămânând cu o imensă pagubă după urma valorificării lor în cadrul electoral.

Vasăzică, democraţia nu le-a adus nici un folos. Pe de altă parte, conducătorii n'au meditat niciodată cu privire la starea lor şi nici n'au venit cu un program de lucrare serioasă prin care să consacre o activitate de interes rural. Chiar când s'a încercat de câte unul, n'a fost decât ceva sporadic, lipsit de metodă şi sistemă.

Prima oară când a fost pusă această problemă în mod ştiinţific şi cu accentul pe care-l merita, a fost la conferinţele „Institutului social român". Cel puţin după informaţiile şi convingerile celui care semnează aceste rânduri. Atunci, în cadrul unor discuţii publice duse pe un plan de înaltă concepţie şi documentare, s'a vorbit despre sat ca despre una dintre cele mai vitale probleme ale neamului nostru. Iniţiativa a avut-o d. D. Gusti, profesorul de sociologie dela facultatea de litere şi filosofie din Bucureşti, întemeietorul şi conducătorul Institutului. D-sa a plecat dela constatarea că cea mai sigură realiate românească o constituie satul cu izvoarele lui de muncă, de creaţie şi tradiţie. A remarcat stadiul înapoiat în care se află această înjghebare autohtonă datorită împrejurărilor vitrege prin care a trecut şi a demonstrat că fără o politică de ridicare a vieţii rurale nu se poate schimba faţa acestei ţări. Cu elanul şi priceperea care-l caracterizează, a lărgit cadrul problemei, dându-i un orizont vast şi a făcut-o accesibilă celor mai rafinate spirite.

Satul începe de-acum să-şi aibe susţinătorii şi animatorii săi, devenind o pasiune pentru cine era pătruns de principiile acestui curent. A fost o epocă de teoretizări şi discuţii academice, însemnată mai ales prin prestigiul care i s'a dat problemei.

In felul acesta, dela începuturile romantice când satul era preţuit numai pentru aspectele sale idilice şi pentru creaţiile artistice, s'a ajuns la valorificarea lui din punct de vedere social şi naţional.

E opera d-lui prof. Gusti şi primul succes al ostenelilor sale.

Perioada de propagandă şi lămurire s'a împlinit deci cu afirmarea definitivă a ideii care se înscria alături de principalele teme ale vieţii noastre publice. Dar a fost un mare noroc că părintele şi animatorul ei s'a aflat în persoana d-lui Gusti. Poate altfel chestiunea s'ar fi ratat, cum s'a întâmplat la noi cu atâtea bune intenţii.

Dece? Pentrucă intelectualul român are o psihologie specială. Imbrăţişează cu mult entuziasm problemele care isbutesc să-l captureze, ajunge uneori să fie chiar apostolul lor, dar în foarte rare cazuri merge până la realizarea practică. Se satisface prin discuţii şi căutări metafizice, se pierde de miezul chestiunii şi când ajunge la planul de înfăptuire pe care, în situaţia aceasta i-l oferă altcineva, nu mai are nici un pic de avânt. E 'n căutarea altei pasiuni.

Cam aşa îmi explic lipsa de interes pe care în cele din urmă au arătat-o satului, bărbaţii luminaţi care îi închinaseră devotamentul lor dela tribuna „Institutului social român". Unii dintre ei au guvernat chiar şi, totuşi, n'au lăsat nicio urmă de înfăptuire pe linia credinţei profesate. Poate vor fi mai fost şi alte pricini, dar fiindcă ne-am aflat într'un mediu academic, îmi place să rămân la consideraţia acelui defect de ordin psihologic.

Insfârşit, problema ridicată a rămas pe umerii unuia singur care trebuia s'o ducă mai departe, adică la rezolvirea definitivă, fără de care toate încercările de până aci, rămâneau zadarnice.

D. prof. D. Gusti era dotat cu însuşiri speciale pentru această sarcină, pe cât de anevoioasă pe atât de mult afectată de un mare sens misionar. Om de vocaţie şi de pregătire rară, era cea dintâi personalitate a culturii noastre consacrată sociologiei, — un domeniu foarte puţin cunoscut şi cercetat la noi. Activitatea sa universitară îi creiase o reputaţie care trecuse de mult peste hotarele ţării şi formula o garanţie sigură pentru operile sale de viitor. Aşa încât, cel care întemeiase curentul de animaţie în jurul satului românesc, era o adevărată forţă predestinată pentru a-i realiza toate aspectele.

Problema era de domeniul specialităţii sale şi prin cercetarea ei, profesorul aducea una dintre cele mai frumoase contribuţii ştiinţei sociologice. Sociologia are de-a face cu acte concrete, cu datele vieţii şi ale înjghebărilor omeneşti, — cum n'ar fi putut ispiti satul nostru un om atât de mult pasionat în materia sa şi o minte atât de bine organizată?

Iată atâtea motive care au condus pe d. D. Gusti la întemeerea sociologiei româneşti, creînd o ştiinţă nouă şi o nouă şcoală, cu un foarte vast cadru de activitate. Opera s'a înfăptuit repede ca toate bunele inspiraţii şi prin rostul ei, problema satului a intrat într'o fază de studii şi realizări impresionante precum vom încerca să dovedim în numărul viitor.

Pan. M. Vizirescu

PAŞTELE COPILĂRIEI

Paştele este sărbătoarea copilăriei: a vârstei de copil şi a sufletului de copil. Mai mult decât Crăciunul, care vine cu colindele şi darurile lui Moş Crăciun, cu jocurile şi cu bucuria zăpezii, Paştele este al copiilor şi numai al lor. Căci sărbătoarea Invierii este sărbătoarea bucuriei, a fericirii şi a primăverii, şi numai în sufletul de cristalină puritate al unui copil îşi poate găsi răsunetul.

Imi amintesc o zi de Paşte, demult, o zi frumoasă ca toate zilele copilăriei, dar minunată ca nici una alta. Căci era o zi ireal de albă, străvezie şi senină, liniştită şi caldă. Te dureau ochii de atâta lumină, te obosea albeaţa florilor risipite cu belşug peste tot satul. Am avut atunci un vis, sau poate a fost mai mult decât un vis, pentrucă alba lui imagine — ţin minte — mi-a luminat ochii şi mi-a înseninat sufletul.

Un înger, sau o zână minunată — poate zâna primăverii — s'a coborît de undeva, din înălţime, şi a venit pe o rază de soare, până sub cireşul înflorit, unde nu copil adormise cu capul pe o carte cu basme, o carte în care citise povestea minunată a Invierii. Şi ochii copilului au privit arătarea aceea la început cu teamă, dar teama s'a risipit ca prin farmec la privirea ei bună şi senină, la zâmbetul îngeresc al frumuseţii sale. Căci în ochii zânei, copilul a găsit un prieten vechi — cerul, şi în loc de teamă, albastrul lor i-a picurat în suflet fericire. In părul ei a regăsit lumina şi căldura soarelui, şi crezând că soarele s'a coborît acolo, s'a apropiat de văpaia lui fără sfială, şi fără teama că-l va arde. Şi mâinile copilului s'au întins rugătoare spre arătarea aceea, vrând poate să o prindă şi să o ţină alături cât mai multă vreme. I-a mângâit rochia diafană ţesută dintr'o simfonie de trandafiriu şi alb, şi i-a prins în păr albăstrele — boabe de cer, rugând-o să nu mai plece.

Şi alba arătare din ziua aceea însorită, a spus atunci că ea este primăvara, şi că rostul ei este să aducă lumii bucuria fără margini a învierii. A început apoi să spună povestea vie a mântuirii noastre, povestea Dumnezeului-om care a suferit şi s'a jertfit pentru noi, învingând moartea prin învierea sa. Pe urmă, un vânt uşor i-a topit aurul părului, apoi i-a spulberat trandafiriul rochiei şi îndată s'a risipit şi întruparea îngerească a primăverii.

Am deschis ochii, dar vraja se risipise. Doar cireşul înflorit, căuta şi el pe acel fermecat crainic al Invierii, şi plângea tristeţea plecării sale, cu lacrimi mici de

(Continuare în pag. 10)

Sărbătoarea Tinereții

Chauteaubriand, scriitorul care a făcut pentru creștinism mai mult decât o sută de prelați la un loc, declară într'una din minunatele sale opere, că, în toată cariera sa de mânuitor al condeiului, n'a urmărit altceva decât să demonstreze existența lui Dumnezeu poeticeşte, nu filosoficeşte. Mărturisirea era făcută într'o vreme când se credea că filosofia deține în mod impecabil răspunsul tuturor misterelor. Atacurile n'au întârziat să vie. Cei care îe cunosc, își amintesc cât de neîntemeiate au fost, și mai ales cât de deplasate. Ceeace pare să fi scandalizat pe cei mai mulți era, nu atât lipsa de talent a scriitorului, cât atitudinea sa față de problema dumnezeirii. Adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu ți-o oferă numai poesia. Nu gândirea te duce spre el, ci simțirea. Cine nu e profund sensibil la lucrurile lumii, cine nu trăește intens mărețiile și frumusețile ei, cine nu se înduioșează de moartea semenilor săi, cui nu i-a picurat o lacrimă după cei flămânzi și goi, după ciungi, după ologi, pe cine nu l-a cutremurat convoiul sărăcilor ce trec istoviți pe sub ferestrele încălzitei tale camere, cine a trecut prin viață fără să nu fi dorit-o altfel, — adică mai bună, mai pură, mai stelară, — acela n'a avut suflet, ci toată ființa lui a fost o imensă piatră, menită să-l tragă mereu în jos, în noroi, în pământ... Nu mintea, ci sufletul îți poate da ceva din imaginea lui Dumnezeu. Zic ceva, fiindcă nimeni nu-l poate cuprinde în întregime pe Cel care a făcut lumea asta fără început și fără sfârșit. Poți fi convins cerebral de existența lui Dumnezeu, și totuși să fii așa de depărtat sufleteşte de el, încât, operația mintală să nu-ți folosească la nimic, — tu în realitate rămânând tot un necredincios. Credința este legată exclusiv de suflet.

Religia se bazează pe tăriile interioare, Cine simte, crede. Dacă este așa, dece, atunci când îți propui să vorbești de Dumnezeu să nu apelezi mai mult la sentimente, la ceeace îți desvălue adică sufletul tău, și mai puțin la judecata rece? Și mai ales, când îți propui să arăți superioritatea unei religii — cum și-a propus să arate Chateaubriand cu creștinismul, — e o greșală să iei drept grad de comparație tocmai intensitatea credinței, profunzimea trăirii dumnezeului tău? Deloc! Cine știe pe ce căi ar fi apucat biserica franceză fără acest laic cu numele de Chateaubriand, care scria despre Dumnezeu din inimă! „Génie du Christianisme" a fost — la apariția ei — drept o nouă biblie, fără să se abată dela cea adevărată cu o centimă, ori s'o contrazică prin ceva. Era o prezentare poetică a lui Dumnezeu, neasemă. nuitor de simțită și ulnitor de frumoasă. Iar cei care o citeau atunci, cei care o citesc acum și cei care vor citi-o în viitor, — toți au căzut, cad și vor cădea de acord că religia e cea mai înaltă poezie. Fiindcă elementul filosofic nu lipsește, am putea spune tot așa de bine că religia e și cea mai profundă filosofie, însă o filosofie nu rece, nu abstractă, ci intens trăită, concretă.

Reținem că religia e poezie, în cel mai adevărat înțeles al cuvântului. Epoca favorabilă poeziei e — după cum se știe — copilăria. Poeții mari au creat utilizând imagini și viziuni, toate formate aproape numai în anii copilăriei și depuse în substraturile ființei lor. Chiar și pentru filosofi, epoca hotărîtoare a gândirii lor de mai târziu o constitue tot anii copilăriei. Ce este de fapt un sistem filosofic, dacă nu tocmai sintetizarea viziunilor pe care autorul le-a avut când era mic — fără să-și dea seama, firește — despre cele de dincolo de lumea lui? Pentru formarea spiritului religios din noi, tot anii copilăriei vor fi cei mai hotărîtori, fiindcă e un non sens să susții că cineva a devenit credincios ulterior, fără să fi fost în copilărie. Numai mintea i-a rătăcit, sufletul rămânându-i acelaș. Credința inițială e totul, și această credință își are origina în epoca de care vorbim. Cine n'a crezut în copilărie, nu va mai putea crede niciodată. Copilăria nu cunoaște ateismul. El începe odată cu intrarea în adolescență, și când ea încetează, credința se naște iar.

Problema credinții în raport cu etapele vieții omului a fost pusă și rezolvată în mod splendid de Goethe. Procedeul aduce foarte mult cu al lui Chateaubriand. Filosofia ce se desprinde din „Faust" — de el va fi vorba — nu e o filosofie rece, ci toi trăită, deoarece, concluziile la care se oprește eroul central — înainte de a fi ale doctorului din legendă — sunt ale lui Goethe însuși. Ele isvorăsc dintr'o îndelungată și intensă trăire. Căutase Faust pretutindeni fericirea, — în știință, în magie — și n'o găsise. Desamăgit, se hotărăște să-și curme restul zilelor. Era în noaptea de Paști. Sticluța cu otrava pregătită așteptă, pe poliță, ora fatală... Nesățiosul doctor repeta într'una par'că spre a-și turbura mintea și mai tare:

Nu samăn eu cu zeii! O simt, o simt acum;
C'un vierme samăn, c'un vierme, tânjit la drum...

Privirile i se îndreptau către sticluță — ca atrase de magnet. Otrava licărea asemeni razelor lunii în pădure. Ea îi va rezolva definitiv enigma, după care alergase atâta. Deodată, însă, afară, se aud clopotele Invierii...

In monologul care urmează acestei scene — unic prin frumusețea și profunzimea lui — Goethe concentrează maximum de filosofie în jurul nașterii și renașterii credinții, cum și asupra misiunii salvatoarea pe care ea o are în momentele de neagră disperare din viața omului. „Solia o aud (adică învierea Domnului) — exclamă exasperat Faust, însă îmi lipsește credința și numai ea mai naște minuni". In sufletul lui se întâmplă un proces de radicală transformare. Sunetul clopotelor îi readuce în minte întreaga copilărie. Amintirile îl năpădesc. Atunci, în noaptea Paștelui, se coborau asupra-i „cerești sărutări". Un dor fierbinte și neînțeles îl mâna pe câmp și prin păduri. Era dorul de viață. Atunci, în noapte cu clopote și făclii, sinția în el „o lume cum creștea". Toate aceste amintiri au darul de a-i reînvia credința:

O, amintiri, în brațele vieții
Mă 'ntoarceți cu puterea mângâierii.
Cântări cerești și dragi,
Sunați-mi dar;
Curg lacrime, — pământ,
Al tău sunt iar!

Din dezamăgit cum era și hotărît să-și curme zilele, Faust devine acum plin de dorul vieții. Intreaga transformare — sustragerea aceasta aproape incredibilă din șuvoiul gândurilor negre — se datorește credinței inițiale... Ea nu dispăruse. A fost deajuns sunetul clopotelor — strâns legat de epoca fericitei lui copilării — pentruca să țâșnească din străfunzimile sufletului, tot așa de intensă ca și altădată. Exemplul lui Faust dovedește că cei care au crezut în copilărie, niciodată nu vor fi părăsiți de credința lor. E de ajuns un fapt, o mică întâmplare, pentru ca totul să reintre în făgașul luminii, al fericirii.

Alegând Noaptea Paștelui drept momentul în care sinuciderea lui Faust urma să aibă loc, Goethe s'a arătat a fi un genial psiholog. El a intuit clar puterea demiurgică a credinței, plasându-i nașterea în anii copilăriei. Monologul de care am vorbit — și din care n'am extras decât foarte puține versuri — e fără pereche în literaturile lumii. Maximum de poezie, maximum de gândire — iată ce concentrează Goethe în jurul acestei nopți. Ea e prilej de salvare pentru cei rătăciți sufleteşte. Cu o condiție: să fi avut o copilărie cât mai bogată în credință. Numai așa se împlinește minunea după care plânge Faust în clipele lui de acută disperare.

Noaptea de Paști apare aureolată de o inefabilă frumusețe. Are ceva divin, ceva care o deosebește total de celelalte sărbători creștine, — o culoare par'că, un fior de transfigurată bucurie, ceva al ei, care dispare și reapare în fiecare an. O liniște, o încremenire a naturii, o tăcere ce nu se poate prinde în niciun cuvânt uman. Și cu toate astea, materialmente, ea nu se deosebește prin nimic de celelalte nopți. Același pământ, același cer, aceiași pomi, aceleași flori, același cânt de privighetori — toate la fel cum au fost și cu o zi mai înainte... Au însă ceva în plus; o coloratură, o poleire — sunt spiritualizate. Veți fi observat desigur că noaptea de Paști revine totdeauna cu aceeași coloratură. Așa cum am trăit-o întâia oară, așa o vedem în fiecare an. Ea e învăluită în proiecția sufletului nostru. El o spiritualizează, el o deosebește de celelalte nopți. La fiecare — după puterea lui de simțire, de trăire. Nu există doi oameni barem, cărora Noaptea de Paști să le apară la fel. In mii și milioane de feluri, dar toate deosebite de imaginea celorlalte nopți.

Datorită proiecției sufletului e posibilă salvarea pe care am întâlnit-o la Faust. In faza copilăriei, sufletul e pur, credința e mare. Ulterior, la cei mai mulți, puritatea se alterează, puterea de credință scade. Cândva însă, ele s'au contopit cu Noaptea de Paști, formând un tot spiritual dincolo de anii care trec, dincolo de răul lumii, rămânând mereu aceleași, în splendoarea lor dintâi. Suntem noi — cei adevărați și neintinați. Faust se salvează pentrucă se regăsește pe el. Regăsirea — călătoria aceasta înapoia anilor, — spre poiana copilăriei — adică spre fericirea fără margini — este strâns legată de reînvierea credinței inițiale.

Cine n'a crezut în copilărie, e un pierdut iremediabil. Intre lume și el se ridică din ce în ce mai ventiginos zidul întunerecului.

Vladimir Dogaru

EXPOZIȚIA LUI EUGEN ISPIR

Jocul culorilor este o artă capricioasă și plină de surprize. Se face în diferie chipuri și după sisteme mai noi sau mai vechi, fiecare cu farmecul și dificultățile sale. Partea principală, însă, e felul în care isbutește să grăiască sufletului, fie pentru a-i da o clipă de înnoire, fie pentru o meditație îndelungă.

Intre aceste două stări, fiecare cu rezonanța și bucuriile ei, se ierarhizează subiectele și se consucră manierele tehnice. O operă care cere interpretare, te reține pentru plăcerea efortului de înțelegere, alta te subjugă prin desăvârșita ei realizare și-ți solicită toată puterea de admirație fără alte procese intelectuale, iar unele îți creiază o stare de entuziasm și de premenire lăuntrică.

Expoziția d-lui Eug. Ispir are ca notă generală, caracteristica celor din urmă. Intre tablourile sale te simți furat de un elan cu proaspete îndemnuri, ca într'o priveliște de primăvară cu soare și înmuguriri de viață. E o tinerețe adevărată care-ți zâmbește din fiecare cadră și poate că nu e o simplă coincidență cu vârsta și debutul artistului. Ne-ar plăcea s'o știm o permanență a sa pentru desvoltările mai ample de viitor, fiindcă — sântem siguri, — nu-i va păgubi niciodată.

Artistul care știe să-și fixeze nota temperamentală ca o distincție a operii, e pe deplin realizat și e salvat de chinul zadarnicelor căutări.

Inspirațiile d-lui Ispir mărturisesc această implinire, oricât de diferite sânt subiectele și culorile care le exprimă. Intre un portret, un interior sau o margine de zăvoi, se vede dispoziția caldă și naturală a celui care le-a combinat sub impulsiunile entuziaste ale unui moment de trăire. Nu e nimic silit, migălit, sau fixat în linii de rece izolare. E viața care se risipește peste marginile conturului și domină tot mediul înconjurător.

Un copil rumen c'o persică, s'aține în calea soarelui provocător și plin de răsfăț. In el e bucuria și sănătatea fructului pârguit în scăldătoarea dimineților aurii. O fată își măsoară trupeșa făptură printre făcliile de floarea soarelui, iar în altă parte, o casă visează romantic la umbra plopilor înalți. Niște mere cât pepenii, au coborît azurul pe masa unei încăperi care se umple de lumina lor. O verandă cu un fotoliu, așteaptă să-i vină stăpânul la odihnă și lectură. Dincolo, un braț de flori, făcut dintr'o nebunească asvârlitură de văpsele și aruncat într'un vas la voia întâmplării, a adus toată aroma câmpurilor prin care a trecut o boare de vânt.

Peste tot culori simple puse repede și fără nici un fel de calcul, dar cum nu se poate mai potrivit, de unde și viața care le animă.

D. Ispir are creații de spontaneitate și meritul cel mare al d-sale e că s'a lăsat condus de febra inspirației, fără să se demoralizeze cu gândul la vreo obsesie sau vreo combinație savantă.

Lucrul acesta îl dovedesc și cele două nuduri, lucrările asupra cărora se pare că a stăruit mai mult. Nu se vede interesul anatomic cu structura carnală a modelului, nici diformarea subiectivă pentru a stârni cine știe ce sugestii, ci o expresie a tinereții luate ca valoare estetică. Tonul portocaliu care domină și într'o parte și într'alta, cu reflexurile sidefii și ambianța decorului înflăcărat de jocul unor lumini vii, fac din aceste motive adevărate subiecte de poezie și frumusețe.

Este elan vital în ele, dar și decența fecioreinică.

Firește, d. Eugen Ispir, conștient de valoarea acestei maniere, va ști să se statorniceaască în spiritul ei, oricare vor fi ademenirile de-alungul evoluției care-l așteaptă.

Pan. M. Vizirescu

Bucuria cosmică a SFINTEI INVIERI

Adevărul învierii Mântuitorului Iisus Hristos este temelia dogmatică a creştinismului. „Şi dacă Hristos n'a înviat, deşartă este atunci predica noastră, deşartă este şi credinţa voastră" (I. Cor. XV, 14).

Intâiul şi sublimul teolog al Sfintei Invieri este dumnezeescul apostol Pavel.

Invierea lui Hristos este chezăşia învierii noastre. „Acum însă Hristos a înviat din morţi, fiind pârga învierii celor adormiţi" **(I Cor. XV, 20). Moartea adusă prin păcatul primului om, este învinsă prin învierea Dumnezeului-om, Hristos.**

Cei uniţi prin sânge întru Adam sunt sortiţi morţii.

Cei uniţi prin duh întru Hristos, înviază în bucuria vieţii eterne.

Insă Hristos a murit şi a înviat pentru cei sortiţi morţii prin Adam. „Că de vreme ce printr'un om a venit moartea, tot printr'un om şi învierea morţilor. Şi precum întru Adam toţi mor, aşa şi întru Hristos: toţi vor învia" **(I Cor. XV, 21—22).**

La învierea împreună cu Hristos nu se poate ajunge decât prin pătimirea împreună cu El.

Mormântul este vadul ceresc al învierii. „Eri m'am îngropat împreună cu Tine, Hristoase, astăzi, mă scol împreună cu tine, înviind Tu. Răstignitu-m'am eri împreună cu Tine. Tu însuţi împreună mă preaslăveşti, Mântuitorule, întru Împărăţia Ta".

Sărbătoarea Invierii, Paştele, este prin excelenţă sărbătoarea bucuriei. Bucuria pascală este în mod deosebit mai intensă şi mai exuberantă în ortodoxie. Ea este — după teologul rus Arseniew — tonul fundamental al spiritualităţii ortodoxe.

In focarul soteriologiei ortodoxe arde fapta de lumină a învierii lui Hristos.

In miezul soteriologiei romano-catolice stă actul tragic al jertfei Mântuitorului.

Pentru catolicism, mântuirea este mai de grabă o satisfacţie adusă justiţiei divine, decât o revărsare din prea plinul iubirii cereşti. Din pricina aceasta, în viaţa liturgică şi în cugetarea teologică a romano-catolicismului, se pune accentul mai mult pe actul Răstignirii, decât pe cel al Invierii Mântuitorului.

Această sensibilitate a unui etern prohod birue, în trăirea romano-catolică, bucuria tânără şi luminoasă a Invierii, aşa cum o avem noi în ortodoxie. Formula ortodoxă de salutare din entuziastele zile ale bucuriei pascale — obişnuită chiar în viaţa de toate zilele, în răstimpul de până la Înălţare — devine aici o formulă sacrală abstractă pentru uzul ritual:

— Surrexit Dominus vere, alleluja!"
— „Et apparuit Simoni, alleluja!".

Sensibilitatea aceasta tragică a mântuirii o vedem noi plasticizată în acei Hristoşi iconografi, zugrăviţi parcă de o fantezie demonic turturată, din faţa bisericilor greco-catolice.

In monografia rituală a catolicismului, lipseşc aproape cu desăvârşire accentele cosmice. Rar de tot se găsesc câte unele şi acelea mai mult ca reminiscenţe psalmice şi profetice, transfigurate de o prea friguroasă imaginaţie.

In ortodoxie, bucuria învierii Domnului este mult mai cuprinzătoare.

Invierea lui Hristos este un eveniment de însemnătate cosmică şi bucuria ei transfigurează prin efluvii tainice întregul univers.

Făptura răstignită cu Hristos şi integrată în epopeea Calvarului, înviază cu el întru bucurie şi slavă.

Sărbătoare a învierii, Paştele este sărbătoarea vieţii, sărbătoarea tinereţii fără de bătrâneţe şi a vieţii fără de moarte.

Bătrâneţea şi moartea sunt condiţii fatale ale stării de păcat, prin limitarea omului în timp şi în spaţiu.

Invierea lui Hristos este începutul primăverii eterne a făpturilor. „Astăzi este primăvara sufletelor, pentrucă Hristos ca un soare răsărind din mormânt a treia zi, a gonit iarna cea întunecată a păcatului nostru". **Şi iarăşi:** „astăzi primăvara mirosește şi făptura cea nouă dănţuieşte..." — **Bucuria învierii Domnului este bucuria reînvierii întregei făpturi.** „Cerurile dupre cuviinţă să se veselească şi pământul să se bucure şi să prăsnuiască toată lumea cea văzută şi cea nevăzută; veşnică". **Explozia de lumină a Sfintei Invieri străluminează toată făptura.** „Acum toate s'au umplut de lumină, şi cerul şi pământul şi cele de desupt. Deci să prăsnuiască toată făptura învierea lui Hristos, întru care s'a întărit".

In sfânta Inviere sărbătorim triumful vieţii veşnice asupra morţii.

Bucuria pentru învierea noastră se împleteşte strâns cu bucuria pentru transfigurarea lumii întregi. Lumea coruptă a păcatului se îmbracă virtual în lumina nestricăciunii şi a vieţii.

„Invierea Ta, Hristoase Mântuitorule, toată lumea a luminat şi a chemat făptura sa..." **Porţile îndumnezeirii omului sunt deschise.** „Firea mea cea muritoare, Dătătorule de viaţă, îmbrăcând-o cu îmbrăcămintea nemuririi şi cu darul nestricăciunii, o ai înviat împreună cu Tine, Mântuitorule, şi la Tatăl o ai adus, stricând răsboiul meu cel de demult".

Triumful asupra morţii şi începutul tinereţii eterne, înseamnă inaugurarea unei vieţi asemănătoare cu pacea dela început. „Luminatu-s'au toate cu învierea Ta, Doamne, şi raiul iarăşi s'a deschis şi toată zidirea, lăudându-te, cântare ţie totdeauna aduce".

Din strălucirea Sfintei Invieri se desprind valuri de lumină ce înundă întreg cuprinsul anului liturgic.

Săptămâna întâia de după Paşti poartă numele simbolic de „Săptămâna luminată". In această săptămână, la slujba înmormântării, se cântă toate cântările dela slujba învierii şi prea puţine din cele ale ritualului obişnuit în timpul anului.

Bucuria învierii lui Hristos covârşeşte doliul firesc al morţii. Câtă vreme avem nădejdea învierii prin Hristos, moartea nu mai este un prilej de îndurerare. Iar după credinţa populară, oamenii cari mor în săptămâna luminată, merg deadreptul la Raiu.

Sărbătoarea Invierii lui Hristos, „sărbătorilor împărăteasă şi doamnă", este pentru întreaga spiritualitate ortodoxă o sărbătoare a bucuriei cosmice.

Horia Nițulescu

CINA CEA DE TAINĂ

— Ahaz cel Puternic, proprietarul ospătăriei —

de: JUBRAN KHALIL JUBRAN

Imi amintesc foarte bine de ultima dată, când am văzut pe Iisus Nazareanul.

Mi-a venit Iuda la prânzul din ziua de Vineri aceea şi mi-a cerut să pregătesc cina pentru Iisus şi pentru prietenii Lui.

Mi-a dat două monede de argint, spunându-mi:

„Cumpără tot ce găseşti necesar pentru cină".

După ce ne-a părăsit, soţia mea mi-a spus: „Intr'adevăr e o onoare mare pentru noi", fiindcă Iisus a devenit un mare profet. A dat multe învăţături şi a făcut numeroase minuni.

In amurg, a venit Iisus cu învăţăceii Lui. S'au aşezat în pridvor, împrejurul unei mese, dar au rămas tăcuţi parcă ar fi avut fiecare pe capul lui un porumbel.[1])

Şi în anul trecut au venit la mine şi în anul celălalt, dar atunci au fost mai veseli. Au frânt pâinea, au mâncat, au băut vin şi au cântat cântecele noastre strămoşeşti, iar Iisus nu înceta de a le grăi până la miezul nopţii.

După aceasta îl lăsau singur şi se duceau la culcare în diferite camere, Lui îi plăcea singurătatea după miezul nopţii.

Stătea întreaga noapte de veghe; ştiu asta, fiindcă auziam paşii Lui pe când stăteam culcat în patul meu.

Dar, de data aceasta, cea din urmă, n'a fost nici El nici prietenii Lui bine dispuşi.

A pregătit soţia mea peşte din lac şi alte mâncări, iar eu am adus burduful cu vin din via mea.

I-am lăsat singuri pentru că am simţit că ei doresc singurătatea.

Au stat în pridvor până când s'a lăsat întuneric, pe urmă s'au dat jos toţi împreună, dar Iisus a stat o clipă la picioarele scărilor, s'a uitat la mine şi la nevasta mea, apoi a pus mâna pe capul fiicei mele şi a spus:

„Bună seara. Vom veni a doua oară în pridvorul vostru, dar nu vă vom părăsi devreme, ca de data aceasta.

Vom rămâne cu voi până când va răsări soarele deasupra orizontului.

„Vom veni în curând să vă cerem puţină pâine şi vin. Ne-aţi servit bine; vă vom pomeni când ne vom reîntoarce acasă la noi şi când vom sta împrejurul mesei noastre".

I-am spus: „A fost cinste pentru noi servindu-vă, stăpâne. Alţi tovarăşi de ospătărie sunt geloşi pe mine pentru vizita Dvs., eu, râd de ei şi mă fălesc în piaţa oraşului. Câte odată le întorc spatele".

El a răspuns: „Toţi cei cu ospătării trebue să se fălească cu slujba lor; fiindcă acela care dă pâine şi vin, este frate cu acela care seceră, adună boabele şi le aduce la arie, şi este frate cu acela care aduce strugurii la teasc. Voi toţi sunteţi generoşi, fiindcă daţi din bunătăţile voastre, chiar aceluia care nu posedă decât foamea şi setea lui".

S'a întors pe urmă către Iuda Iscarioteanul care purta punga cetei şi i-a spus: „Dă-mi două monede".

I-a dat Iuda două monede zicând: „Acestea sunt ultimele bucăţi de argint care se află în punga mea".

S'a întors Iisus către el zicând: „In curând, punga ta va fi plină de argint".

Apoi, a pus cele două monede în mâna mea şi mi-a spus: „Cumpără cu banii aceştia o stofă de mătase fiicei tale şi spune-i să o îmbrace la Paşte în amintirea mea".

A grăit aceste cuvinte şi s'a uitat încă odată în faţa fiicei mele, s'a înclinat şi a sărutat fruntea ei.

A spus încă odată: „Bună seara tuturor".

Şi a plecat.

Mi s'a spus că tot ce a grăit nouă I-a înregistrat unul dintre prietenii Lui pe pergament.

Iar eu, v'am spus aşa cum am auzit din gura Lui.

Nu voiu uita niciodată, cât voiu trăi, svonul glasului Său, atunci când a spus „bună seara la toţi".

Dacă vreţi să ştiţi mai mult despre acest profet nou, să întrebaţi pe fiica mea. Acuma, ea este femeie, dar, nu dă în schimb amintirile ei din tinereţe pentru toate bogăţiile pământului. Ea este mai bine pregătită decât mine pentru vorbă.

Traducere din limba arabă de
Emil Muracade

[1]) Este un proverb arab, care arată starea de imobilitate desăvârşită. A avea un porumbel pe cap înseamnă a nu face nici o mişcare, ca să nu fugă porumbelul.

ABONAMENTE
LA
REVISTA
SFARMA PIATRA
LEI 300
PE AN

PAȘTELE VATICANULUI

Se pare că plebiscitul din urmă al Germaniei Mari, a fost menit să închidă pentru totdeauna capitolul Anschlussului. Alături de vechii închinători blonzi ai mitului nordic, golful sudic al sângelui german din fosta Austrie, și-a mărturisit cu atâta patetism afinitatea sa cu credințele care însuflețesc întreaga rasă germană, încât au trebuit să tacă până și gurile cele mai rele. Căci ce altceva poate însemna votul masiv de încredere dat acum în urmă Führerului-Cancelar, decât ridicarea în inima Europei a unei voințe uriașe a aproape optzeci de milioane de oameni, stând la dispoziția unuia singur? Toată lumea privește, tace și... acceptă. Italia, judecând prin prisma rece, dar reală, a spiritului mussolinian, a dat dovadă de o bătrânească înțelepciune. Mussolini a înțeles că nu poți opri entuziasmul german de a se revărsa în sânul Austriei, așa cum nu poți împiedeca vântul de a bate de unde-i place — vrând — nevrând, a trebuit să se plece. Ca să împiedece însă sentimentul unei înfrângeri, fie ea chiar pasivă, Ducele a ascuns această acceptare în ghirlandele ocazionale ale unei prietenii zgomotoase, care și-a avut însă chiar așa momentele ei penibile. In fața perspectivei de a vedea lucind în trecătoarea Brennerului și în soarele sudic milioanele baionetelor teutone, Mussolini a preferat să întindă peste Alpi mâna tare a unei prietenii. Era — dealtfel — și oportun aceasta, pentru a forța bunăvoința Angliei. Cât de mult incomodează pe italieni această vecinătate, fie ea reprezentată chiar printr'o mână prietenește întinsă, se poate vedea din graba, cu care Mussolini caută să-și asigure spatele: Mediterana. El nu uită o singură clipă că duhul neguros al nordului trăește sub mirajul de a se lăsa sărutat cândva de soarele cald mediteranian. El nu uită că germanii și-au trimis toate geniile, antenele lor spirituale — poeții, muzicanții și artiștii — să privească cerul senin și tărmurile înflorite de portocali ale sudului și să aducă în patrie pulberea bucuriilor întâlnite aci. Mussolini știe toate acestea și le opune tactica prieteniei.

Nu se poate spune însă același lucru despre omul din Vatican. Nu știm cu preciziune ce crede papa Pius XI despre cancelarul german. Cu siguranță însă că aceste convingeri nu se deosebesc cu nimic de ceeace credeau înaintașii celui dintâi, în secolul XVI, despre Luther, înaintașul celui din urmă. Atitudinea călugărului dela Eisleben și a demonului dela Braunau față de pontiful roman, este absolut aceeași. Cel dintâi dădea poporului său un Dumnezeu, care se oferă sufletului fiecărui creștin fără intervenția mâinii tiranice dela Roma. Cel din urmă cere poporuli german de pretutindeni să creadă în virtuțile sângelui nordic, întruchipat în forma sa ideală în făptura Fuehrerului. Hitler e gelos de ori cine ar fi în stare să răpească o centimă din sufletul german, dela cultul propriu lui său destin.

Acea parte sudică a vechei Germanii, Bavaria, care-și îndrepta inima ei catolică spre Roma pontificală, a fost fasonată de așa manieră, în cât să fusioneze fără nici o fisură cu noua spiritualitate germană. Tineretul german nu mai trăiește acum în calitate de creștin, ci în calitate de german.

Intâi umple inima ta de credință în Führer, și numai după aceea și dacă mai este loc, poți cultiva aci și alte idei.

Așa se explică măsura cancelarului Hitler, de a împiedica mișcarea liberă a școalelor confesionale din granitele Reichului, acele patrule ale catolicismului, deghizate sub rasă monahală. Multe reflexiuni amare va fi prilejuit politica germană din Ianuarie 1933 și până astăzi pontifului — și așa bolnav — dar victoria naționalismului în Austria, catolică prin excelență, și intrarea triumfală a idolului nordic în inimile germanilor de sud, a zguduit în mod hotărîtor autoritatea scaunului papal — ne vine să credem că — Mussolini fiind un om de realități, pontiful roman ne apare ca singurul în adevăr învins în acest epizod. Papalitatea s'a lăsat atât de mult amăgită de perspectiva de a așeza pe scaunul unei reînviate Austro-Ungarii odrasla imperială a Habsburgilor catolici — aceste instrumente politice per manente ale papalității împotriva adversarului de orice natură confesională sau altfel din Europa nordică și centrală, în cât înțelegem puterea loviturii primita de biserica romano-catolică drept în inimă, odată cu spulberarea acestei iluzii. Vaticanul a fost atât de afectat de intrarea lui Hitler în Austria, în cât era cât pe aci să își piardă capul, lucru care se întâmplă atât de rar în politica papală, dozată cu atâta fină diplomație. Niciodată, nici chiar în cazul războiului spaniol, față de care papalitatea, în ciuda evidențelor, a luat o hotărîre după o penibilă așteptare, atitudinea papală nu ne-a apărut mai lipsită de o directivă precisă, decât în zilele care au trecut dela realizarea Anschlussului și până astăzi. Echivocul în care a plutit atitudinea papei față de acest eveniment, a produs o impresie deprimantă în sufletul celor ce mai credeau în rămășițele unei autorități, ce-și trăgea legitimare dela Canossa. Papa își alege cu atâta precauție oamenii săi, în cât nu putem concepe că a așezat tocmai într'un punct nevralgic al catolicismului, cum a fost Austria, un om de talia lui Innitzer, care să fi putut lua atitudine, în numele bisericii, într'o chestiune așa de capitală, ca cea a Anschlussului, fără a-și consulta mentorul. De aceea, dacă a uimit declarația de adeziune la Anschluss, pe care — cunoscută fiind atitudinea papei în această privință — a făcut-o șeful bisericii catolice din Austria, cu adevărat ciudată a părut desmințirea pe care Cetatea Vaticanului a dat-o prin organul său *Osservatore Romano*. Lumea nu s'a lămurit decât câtva timp mai târziu, când... s'a desmintit... desmințirea din curierul pontifical, ca nefiind văzută, înainte de publicare, de autoritățile competente. Lumea întreagă s'a convins astfel de adevăr: Vaticanul intrase în derută. In ultimul timp, se pare că Vaticanul afișează o atitudine de rezervă, poate chiar de bună-voință. S'a convins din trecut că oamenii de talia lui Hitler nu dau înapoi nici în fața vicarilor lui Hristos pe pământ.

Mussolini are satisfacția de a fi fost mai iscusit decât persoanele sacre. De teama de a nu se muta Canossa în Germania hitleristă, cu rolurile schimbate, Vaticanul începe să meargă pe alte ape: părăsește metoda intimidării, care nu-i merge și caută înțelegerea reciprocă. Quantum mutatus ab illo!

De aceea Paștele anului 1933 aduce nesiguranță și neliniște adâncă pentru captivul din Vatican. Din această atitudine neclară și care poate rezerva încă surprize, Vaticanul va trebui să iasă cât de curând. Cel mai târziu cu prilejul vizitei lui Adolf Hitler la Roma. Vor fi atunci clipe de mare istorie: se va ști care sunt sentimentele ce și le nutresc reciproc papa dela Vatican și papa dela nord.

Noi înțelegem că închinătorilor Romei le va fi neplăcut să citească asemenea rânduri. Ii rugăm însă să nu ne facă ocara de a socoti că ne bucurăm de suferința unui frate, și încă chiar cu prilejul Invierii Domnului.

Am făcut aceste constatări nu cu vreo intenție rea sau satisfacție ascunsă.

Căci ne doare orice lovitură, pe care creștinismul — fie el sub o formă într'un fel eronată — o primește din partea unui adversar. Cine cunoaște însă mai de aproape principiile, din care izvorăște situația la care ne referim în cele de mai sus, acela înțelege că papalitatea este captiva propriilor ei erori.

Aur. Cosmoiu

POPP & BUNESCU

- *Stofe pentru domni și doamne*
- *Pânzărie străină și indigenă*
- *Mătăsuri moderne*
- *Covoare*
- *Linoleum*
- *Perdele*
- *Stofe de mobilă, etc.*

Prețuri Fixe

STR. BARAȚIEI No. 2 (PIAȚA SF. GHEORGHE)
STR. BARAȚIEI No. 6 - CALEA GRIVIȚEI No. 117

OUĂLE DE PAȘTI

de Alex. Kuprin

Adevărat: ce poți să faci când nu-ți merge bine ? Ești silit să te potolești, să închizi ochii, să nu răsufli, să te ascunzi într'un colț și să-ți aștepți moartea, cu nădejdea că, la viitoarea întrupare pământească, soarta, în loc de spate, îți va întoarce fața.

Mie nu mi-a mers bine niciodată în ce am vrut să fac. Sunt oameni, cari pun de 15 ori dearândul pe zero și, în ciuda teoriei probabilităților, câștigă de fiecare dată.

Există oameni fericiți, cari au noroc la găsit bani pe stradă, la tombolă și la loterie.

Există oameni norocoși, cari scapă de foc, de acidente de cale ferată, de boli molipsitoare, de mânia șefilor, de câini turbați și de pungași de buzunare. Dar, mai există și fii vitregi ai vieții, nenorociți, obidiți, caraghioși, de disprețuit, pe cari soarta îi pocnește în cap, de dimineață până seara și din an în an. Dintre acești paria, eu sunt, fără îndoială, numărul unu.

Aduceți-vă aminte, din trecutul d-voastră ori din povestirile altora, sau închipuiți-vă orice întâmplare, orice situație, și eu vă citez fără doar și poate o împrejurare analoagă din nefericita mea viață, împrejurare în care eram doborît și abia puteam să mă ridic cu un cucui în frunte.

Să vă dau un exemplu.

Mâine avem Duminica Paștilor și, după pungile, pachetele și cartoanele d-tale, văd că duci acasă daruri de sărbători : de pildă, ouă care se deschid și care au înăuntru inele, mieî și lănțișoare.

Parcă te văd alergând toată ziua prin prăvălii, prin gloată, în înghesuială, uitând de masă. Acum, obosit și flămând, dar fericit, te-ai abătut pela cârciumioara aceasta ca să înbuci ceva.

Să-ți povestesc dar, cum, pe când eram adolsecent, am pierdut o moștenire și sprijinul neamurilor.

Pe atunci aveam 16 ani și eram un gogoman lung și stângaciu, dat afară din toate liceele și școalele, spre marea durere a săracei și numeroasei noastre familii.

Unicul nostru sprijin era un unchiu burlac, bătrân și bogat, nesimțitor și ambițios, irascibil și capricios. Deși avea 70 de ani, avea părul negru ca un gândac de gunoi și fața galbenă, strânsă într'un ghem de sbârcituri.

Era știrb și își mișca într'una falca de jos, în stânga și în dreapta, ca și cum rumega ceva.

De Paști îi ofeream versuri scrise caligrafic pe hârtie velină și legate cu o panglicuță albastră, șervețele croșetate de surorile mele, ouă vopsite acasă, ș. a.

Unchiul ne primia, lua darurile noastre, ne dădea să-i sărutăm mâna mică și cafenie, care semăna a moaște, ne împărțea mici monede de aur și ne lăsa să plecăm până la Crăciun sau până la ziua lui. Aceasta se repeta din an în an, de trei ori, aproape neschimbat: de Crăciun, de Paști și de ziua lui.

Odată, am avut fericirea să-l uimesc printr'un dar neașteptat.

Către sfârșitul postului cel mare, am văzut în vitrina unei florării un ou mare cât un cap de om. Pe suprafața lui albă, netedă și strălucitoare era scris cu litere verzi: „Am fost chel".

Am fost încântat. Dar, oricât eram de prost și credul, am socotit că inscripția nu se prea potrivia cu sărbătoarea. Trebuia să intru în prăvălie și să întreb cât costă.

Prețul oului era 60 de copeici. Trebuia să scrii pe el cu apă orice litere voiai și să presari cu semințe de hrenițâ, ca într'o săptămână cuvintele scrise să încolțească și să înverzească.

Am spus sfios:

— N'aș vrea ca să fie scris... „Am fost chel"...

— Cum doriți... Poftiți un ou care e semănat pe toată suprafața. Peste o săptămână hrenița va încolți și veți avea un ou verde simplu. Nouă ne e indiferent dacă are inscripție sau nu.

Am cumpărat oul. Negustorul mi-a spus că lucrul trebue ținut negreșit la întuneric.

In ziua întâia de Paști, m'am uitat a dărul meu, ascuns pân'atunci într'o cămară întunecoasă. Era un minunat ou verde și catifelat. L-am pus într'o cutie de pălării și am pornit.

Totul a fost ca de obicei: versuri, lucruri croșetate, mici vopsiți în diferite culori, sărutatul mâinii, ș. a. In sfârșit, am deschis cutia și am scos oul.

Inchipuește-ți că pe el, pe un fond verde, era scris citeț cu litere galbene-aurii: „Am fost chel" ! Dumnezeu știe cum s'a întâmplat aceasta. Din nebăgare de seamă a lucrătorului, dintr'o greșeală a grădinarului sau din graba mea? Mai curând din veșnicul meu ghinion.

Dintr'odată, din cărămiziu deschis, unchiul meu a devenit cărămiziu închis, stacojiu, purpuriu, apoi cenușiu. Pe urmă scoțându-și peruca neagră-albastră, l-a aruncat jos și a strigat:

— Ticălosule ! Te blestem și te desmonștenesc de acum și în vecii vecilor. Amin ! Ești afară !... Ce batjocură idioată. Nemernici ! Afară !

Stăteam nemișcat și țineam cu mâinile tremurânde oul verde cu inscripția aurie „Am fost chel", iar în fața mea se legăna un cap chel și strălucitor, ca a bilă de biliard.

Nu mai țin minte cum m'au scos în stradă.

Din rusește de R. Donici

Cea de a doua Naștere

Mutle și mari sunt piedicile pe care omul nu le poate înlătura și împotrivirile pe care nu le poate dobori ! Dar nu a rănit mai greu delirul de grandoare și voința de putere a lui, ca întruparea lui Dumnezeu în chipul Mântuitorului, care i-a arătat valoarea morală a dumnezeirii și sensul istoric al luptei de mântuire.

Intr'adevăr, trainicul adăpost și bunul refugiu, pe care Dumnezeu l-a asigurat omului prin Intruparea Sa în chipul Mântuitorului, ne trimete gândul, spre timpul păgân, în care omul neiluminat de har și revelație, uitând scânteia divină ce sta ascunsă în natura făpturii sale, a căzut pradă istovirei în încercarea, de a-și clădi, prin cultul idolatru, o concepție de viață valabilă totdeauna. Imaginea zeilor, în care recunoaștem creația care rămâne și opera care surprinde, ne arată măreția, dar și tragedia în care s'a ruinat omul rătăcit în procesul cunoașterii lui Dumnezeu, numai prin puterile sale.

Fără echilibrul judecății și fără măsură în faptă, puterea i se irosise, avântul i se prăbușise, iar conștiința însemnătății sale se micșorase.

Dovedind totuși, că are puterea să dorească o viață desăvârșită, fără a o putea concepe a trimis o rugă depărtărilor cerești, pentru a i se renaște imnurile de nădejde și deodată, puterea de vrață a omului pălește în fața unor magice incantații, căci Dumnezeu a coborît pe Mântuitor, minunată îmbinare neamestecată de Dumnezeu și om, atât de mult legată de ființa omenească, încât, lipsind însăși ideia existenței ar fi pierdut din strălucirea ei.

Tot ce mintea veacurilor înălțase în perenitatea templelor s'a născut la glasul Fiului omului !

Nu un impuls de răsbunare determină pe Dumnezeu să-și trimeată Fiul, ca să răscumpere prin jertfă neamul omenesc; ci induioșarea pe care I-a provocat-o mila pentru disperata suferință, în care se sbăteau oamenii căzuți în păcat. Căci Dumnezeu, în virtutea Puterii Sale care iartă, nu a pedepsit nefericitul om rănit în credința puterii sale absolute, ci a lăsat această înfrângere la învățătura dureroasă a nevoei de a adapta la posibilități aspirațiile omenești, arătând cât a rătăcit inima noastră de dragostea Lui.

Momentul acesta istoric, reflex al puterii lui Dumnezeu, ne arată strălucirea divină, calea pe care să mergem și idealul către care să năzuim iluminați de harul, mântuitor al păcatului original, pentru a cărui ispășire prin Golgota disperării trebuie să acceptăm condițiile de mizerie omenească .

E mare, în viață, această durere a omului căzut în păcat și lipsit de Paradis ! Dar mai mare e dreptul de a deveni părtaș la puterea dumnezeească, prin actul de credință în Mântuitor, care demascând de veacuri vidul și sterilitatea credinței în puterea absolută a omului, ne bucură de adeverirea celor nădăjduite și dovedirea celor nevăzute.

El, Mântuitorul, a ușurat omului calea cea mai grea, pe care a cunoscut-o Istoria : aceia de a dobândi o certitudine, deasupra căreia să clădești în numele unei credințe !

Ținându-și natura omenească în smerenie, El a arătat sensul moral, în care vrea să influențeze pe om în existența sa pământească, pentru a se putea ridica la slava cerească.

El a început, prin înviere, lupta cu moartea din oameni, care se va continua până la sfârșitul Istoriei omenești.

Biruința va fi grea căci trebue învins păcatul din om, dar va fi sigură, căci la capătul unei credințe stă scrisă biruința !

Ce dureros a fost momentul când omul, dându-și seama de natura puterii sale și de limitele ei, a încetat a înțelege rostul încordării sale, plină de pretenții și goală de sens !

Și ce mare a fost mila lui Dumnezeu, induioșat de tragedia omului, care slăbise o străduință al cărei înțeles îl pierduse, pentrucă și-a dat seama că ascultă de o impulsiune oarbă, a cărei țintă nu o cunoștea !

Trecutul bogat în pilde, ne dă, deci, tuturora direcția în care trebuie păș t, pentru orientarea sigură și definitivă a omului.

Să nu uităm că Intruparea a intervenit ca un corectiv trimes de Dumnezeu, pentru a liniști spiritul îngrijorat al omului.

Deaceea când dorim și disperăm de întârzierea unei fericiri, în care se stinge sbuciumul intereselor și nu se mai naște suferința, să ne gândim că pentru înțelegerea pe care ne-a arătat-o și sprijinul pe care ni L-a dat, datorăm lui Dumnezeu ,consumarea tuturor suferințelor posibile !

Să punem limite și să aducem restricții dorințelor noastre, acceptând modul divin al cugetării și normelor firești ale acțiunii. Să ne înfiorăm de certitudinea, că între Dumnezeu și om este cel mai strâns raport de reciprocă necesitate, să ne străduim ca Invierea Mântuitorului, să ne inspire reflecții pline de sugestie și de taină !

Și să credem că după nașterea trupească care în determinismul natural e însuși păcatul, pentru a fi pregătiți de înviere urmează a doua naștere aceea spirituală, care ne duce la eliberarea din temporalitate și la restituirea propriei noastre individualități.

Să credem că a depăși natura, *prin cea de a doua naștere*, nu este un păcat față de Dumnezeu, care a creiat-o, ci obligația, pe care i-o impunem ca în schimbul sensului moral al existenței noastre pământești, să ne ridice finalitatea vremelniciei.

... Așa a fost creiat Dumnezeu pe om : i-a dat prin Noul Testament cartea pregătirii, iar prin Mântuitor calea mântuirii : pocăință și îndreptare, ascultare și supunere către voia Lui, care dă farmec vieții și rost existenții... și i-a zis : nimic din străduințile tale să nu reușești, fără voia Mea, a făptui, căci numai împlinirea gândului Neu, va aduce liniștirea sbuciumării tale !...

Justin Georgian

FIUL TATĂ

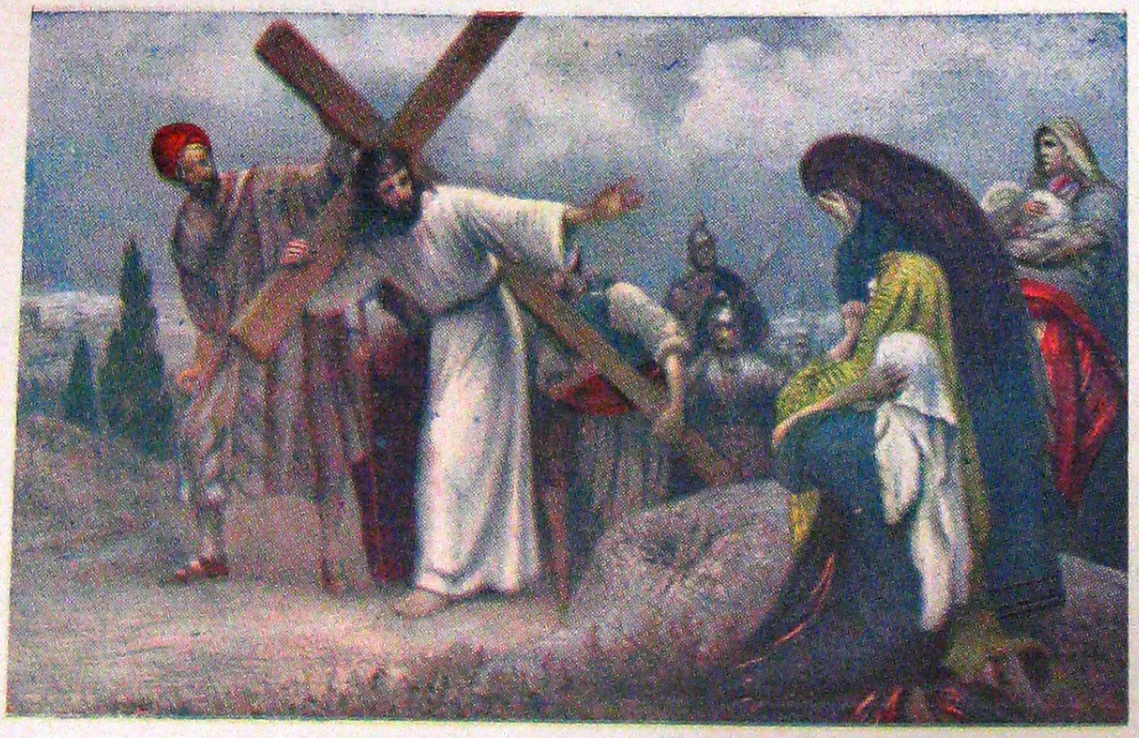

I

In aceeaşi clipă în care cei trei condamnaţi porneau spre Calvar, fiecare cu crucea sa pe spate, fu deschisă una din celulele închisorii şi vestitul Barabba fu adus dinaintea Procuratorului.

— Aceşti doi prea cinstiţi concetăţeni ai tăi m'au silit să te liberez, deşi eşti un criminal, în schimbul celuilalt, care era nevinovat. Din partea eu nu pot să te iert, nici nu te voi ierta vreodată. Du-te cât poţi mai departe, fiară norocoasă şi sileşte-te ca niciodată să nu-mi apari dinainte, căci de viitor nici Dumnezeul tău nu te va scăpa de judecata mea.

Pilat, mai întunecat ca deobicei, făcu un semn scurt soldaţilor. Aceştia îmbrâncirâ pe Barbabba până pe scara care cobora în piaţa şi acolo, izbindu-l cu picioarele, îl azvârlirâ afară aşa cum ai isgoni din casa un câine mort care miroase urât.

Piaţa era pustie. Barabba se ridică, repede şi dinţii lui scrâşneau. Apoi porni către casa fraţilor săi. Aerul liber şi luminos, după atâtea luni de besnă, îl îmbăta ca vinul; se împiedeca în scobiturile caldarâmului; vorba de răzbunare şi ţipete de bucurie înfloreau pe buzele-i crăpate. Se simţea uneori gata să cadă apoi deodată i se părea că ar putea el singur să gâtuie un leu, să înfrunte o armată.

Nimeni nu-l recunoscu, nimeni nu-i vorbi; oraşul era aproape pustiu. Cerul, cu toate că ziua era la jumătate şi nu se vedea niciun nor, avea lucirea aceea cenuşie şi pământie care anunţă apropierea furtunii. Ca prin vis ajunse acasă.

Cei doi fraţi ai săi, cu nevestele şi cu toţi fiii lor, se aflau împrejurul mesei şi mâncau. Sosirea lui Barabba — desfigurat şi de nerecunoscut, cu obraji păroşi şi cu ochii aproape închişi sub pleoapele înroşite — fu ca apariţia unui spectru. Nu mai mâncă nimeni, nu mai vorbi nimeni, nu mai râse nimeni.

Fratele cel mai mare, şeful familiei, se întorcea, scăpat dela moarte. In casă era temut, câteodată se mândreau cu el, însă nimeni nu-l iubea. Dacă ar fi avut curajul să destăinuiască ceeace gândeau în acea clipă, ar fi ştiut că pentru ei întoarcerea miraculoasă a celui iertat avea ceva de dispreţ şi de nenoroc. Dar ei nu ştiau, sau nu voiau să ştie aceasta, sau le era teamă ca el să nu afle. Se ridicară totuşi, după ce trecu prima spaimă, şi-l întâmpinară cu gesturi şi zâmbete de bun venit. Îi fu cedat locul de onoare, între cei doi fraţi ai săi. Barabba se aşeză fără niciun cuvânt, apucă o cupă plină cu vin şi bău. Imediat i se dădu altă cupă plină şi o dădu peste cap şi pe aceasta. Păru atunci că se trezeşte şi privi pe fiecare dintre comeseni, salutându-i cu o strâmbătură a buzelor groase, care voia, poate, să fie un surâs. Apoi ucigaşul apucă în mâini o bucată de pâine şi în timp ce mânca din ea, întrebă:

— Care dintre voi cunoaşte pe Isus din Nazaret?

— Numai din vedere, răspunse Eleazar, fratele cel mai mic.

— Ce fădădelege a făptuit ăsta? A omorît pe cineva?

— După câte ştiu n'a ucis pe nimeni. Vorbea poporului, dar Sacerdoţii nu voiau aceasta şi l-au dus înaintea Procuratorului.

— Da, dece nu voiau?

— Poate, reluă Eleazar, pentru că voi să intre în Templu şi să pronunceacă el. Dar, oricum, ce te interesează? Moartea lui te-a readus în viaţă; ce vrei mai mult?

— Da, e adevărat, încheie Barabba, astăzi chiar, acest Isus moare în locul meu, moare pentru mine.

După aceste cuvinte rămase gânditor şi toată seara nu mai spuse nimic.

II

A doua zi de dimineaţă, odată cu prima rază de soare, Barabba ieşi de acasă fără să spuie nimănui nimic şi se duse pe Golgota. Locul era pustiu; cele trei cruci ridicau încă spre cerul nepăsător, braţele lor grosolane şi înţepenite. Barabba se apropie de cea din mijloc şi văzu la poalele trunchiului câteva şiraguri de sânge închegat, dar încă umede de roua nopţii. Mângâie îndelung cu mâna sângele acela, apoi duse către nări degetul cel mare, mânjit puţin şi mirosi, închizând ochii, ca şi cum ar fi gustat ceva deosebit de plăcut.

— Asta e sânge vărsat pentru mine, îşi spuse. Acum sunt mai liniştit.

Seara trecută auzise convorbirea unor femei care, pe terasa unui acoperiş vecin, povesteau şi comentau întâmplările acelei înfiorătoare zi de Vineri. Aflase astfel că Pilat voise să salveze cu orice preţ pe Galileanul eretic, dar că Sacerdoţii nu se simţiseră siguri până nu-l trimiseră la supliciu. Numai lor le datora Barabba scăparea.

Îi veni în minte, atunci, gândul că poate era dator să mulţumească lui Ana şi Caiafa, pentrucă l-au salvat dela moarte. Dacă stăruiseră atâta pentru a fi iertat, însemna că nu dezaprobau actele sale de rebeliune împotriva Romanilor. Şi Sacerdoţii urau fără îndoială pe străini şi era posibil să-i încredinţeze o misiune în cadrul mişcărilor cari se pregăteau pe ascuns în Iudeea.

Fără să aştepte multă vreme, alergă spre palatul Marelui Sacerdot şi spuse portarului că vrea să vorbească lui Caiafa.

Il poftiră să aştepte în curte. După câteva clipe un scrib se apropie de el.

— Ce vrei dela Marele Preot?

— Aş vrea să-i mulţumesc pentru ceeace a făcut pentru mine şi să-i ofer serviciile mele întru liberarea lui Izrael.

— Libertatea te-a făcut să-ţi pierzi minţile, Barabba. Caiafa te-a văzut dela fereastră şi te-a recunoscut. Şi din partea lui îţi spun că nu te-a salvat din dragoste faţă de tine, ci numai ca să fie pedepsit acel blestemat nelegiuit. Dar noi nu vrem să avem de a face cu pungaşi şi cu asasini. Marele Preot îţi ordonă să pleci de aici, numai decât şi să nu mai ai îndrăsneala să te apropii de această casă, căci va fi vai de tine!

Şi spunând acestea porunci din ochi sclavilor să-l dea afară.

Ucigaşul, zăpăcit şi tremurând, fugi fără să se întoarcă. Dar în sufletul său se zbăteau gânduri de răzbunare şi de recunoştinţă rănită. Sacerdoţii îl respingeau; dece să nu se întoarcă în spre duşmanii lor, în spre discipolii celui ucis? El fusese salvat graţie sângelui Stăpânului lor. Suferiseră o pierdere imensă: dece să nu le ofere o răsplată, o compensaţie a acelei morţi?

Toată ziua aceea şi tot timpul zilei următoare se zbătu ca să afle în ce vizuină ascunsă se refugiaseră prietenii şi discipolii lui Isus. Nimeni nu ştia în oraş, sau nimeni nu voia să spună.

III

Dar Barabba nu-şi afla liniştea şi continua să întrebe şi să cerceteze: ura lui pentru Sacerdoţi îl împingea să caute pe acei ce trebuiau să-i deteste tot atât de mult. Într'o seară, pe când rătăcea pe muntele Măslinilor, dădu, lângă o moară, peste un băiat de vreo treisprezece sau paisprezece ani care stătu în loc, privindu-l.

— Poţi să-mi spui, fiule, unde aş putea să aflu pe discipolii lui Isus, zis Cristos?

Băiatul aţinti asupră-i marii săi ochi negri.

— Şi ce treabă ai cu ei?

— Sunt un prieten, răspunse Barabba, sunt unul care a primit dela Stăpânul lor un mare dar şi acum îi caut ca să-i ajut.

— Vorbeşti adevărat?

— M'ai luat poate drept un câine de-ai Sacerdoţilor?

Şi spunând acestea Barabba scoase trei dinari pe care-i arătă băiatului.

— Dacă îmi spui unde-i casa lor, sunt ai tăi.

Băiatul luă banii şi fără să mai pronunţe un cuvânt, porni devale. Merseră în tăcere aproape o jumătate de ceas. Într'un anumit loc, acolo unde nu se mai vedea Ierusalimul, băiatul se opri la umbra unui cedru şi arătă cu mâna o căsuţă înegrită, aproape ascunsă sub măslini.

— Acolo sunt!

Şi, fără să mai spună ceva, dispăru în goană.

Barabba se apropie de casa singuratecă şi ascultă. Pe fereastră venea un murmur confuz de glasuri: acela al unei femei domina peste toate. Barabba atinse cu

LUI

DE GIOVANNI PAPINI

mâna ușa învechită și simți că era deschisă. Fără să cheme și fără să bată, ucigașul intră tiptil în casă. Prima cameră era pustie, dar pe ușa care se deschidea în față se auzeau acuma vocile distincte. Se înfățișă pe prag: vreo zece oameni și trei femei vorbeau cu atâta căldură încât nici unul nu observă la început pe necunoscutul care-i privea. Dar una dintre femei ridică de-odată capul și descoperi chipul speriat și sălbatic al lui Barabba.

Se sculă strigând. Toți se ridicară atunci în picioare și se întoarseră cu teamă înspre ușă.

— Cine ești? Ce cauți? Ce vrei?

Cel mai bătrân dintre ei, care părea căpetenia adunării, porunci tuturor să tacă și se îndreptă către Barabba care rămăsese nemișcat, rezemat de unul din canaturile ușii.

— Te cunosc, spuse bătrânul și știu care ți-e numele și ce ai făcut. Ce demon te-a împins către casa aceasta? Fiul lui Dumnezeu a răscumpărat cu sângele său până și viața ta; viața unui ucigaș a fost plătită cu aceea a lui Messia: ce vrei mai mult?

— Ascultă-mă, spuse Barabba. Sacerdoții m'au scăpat, însă pe urmă m'au ocărît și m'au izgonit. Îi urăsc și vreau să mă răzbun. Și voi, cu siguranță, îi urâți, iar eu sunt gata să răsplătesc, așa cum pot, moartea Stăpânului vostru. Căci și ucigașul are o inimă și un suflet. Și ucigașul poate să fie un salvator în asemenea clipe. Spuneți-mi ce pot să fac pentru voi. Spuneți-mi de ce dușman vreți să scăpați. Cred că prin sângele lui voi plăti o parte din sângele lui Isus, care a curs pentru mine. Vorbiți, nimic și nimeni nu mă înspăimântă.

Toți tăceau și-l priveau cu chipuri și gesturi pline de scârbă. În cele din urmă Petru vorbi:

— Barabba, Barabba, Cristos ți-a redat viața însă nu lumina. Ești mai orb ca un cadavru, mai surd decât o piatră, mai nebun decât un lup, care n'a găsit de mâncare toată noaptea. Tu nu știi că Stăpânul nostru propovăduia dragostea chiar și față de dușmani? Nimeni nu ți-a spus că poruncea să ierți orice insultă și să întorci binele pentru rău? Răzbunarea nu-ți aparține ție, a spus Domnul. De dragul lui am iertat pe Farisei și pe Scribi, pe Sacerdoți și pe Romani. Și îți iertăm și ție, nefericitule ucigaș condamnat la viață. Nu avem dușmani și nu vrem sânge. Te iertăm din toată inima Barabba, dar prezența ta răscolește amintiri prea dureroase, prea îngrozitoare. Iartă-ne și tu, Barabba, dar dacă într'adevăr vrei să te achiți față de noi, după cum spui, fugi din casa aceasta și nu te mai arăta niciodată acolo unde suntem noi.

— Nu știu unde să să [illegible] bretatea și cu dragos[illegible] sunt pentru pecha[illegible] pentru sânge [illegible] Atâta [illegible] [illegible] escundeți ca găinile fugărite și născociți pretexte ca să nu răzbunați moartea căpeteniei voastre. Nu vă temeți: nu voi reveni să vă caut; sunt un om, eu, și nu mă încurc cu muierile.

Cea mai tânără și mai frumoasă dintre femeile de acolo, se îndreptă mânioasă înspre el, însă Barabba, fără să mai aștepte, ieși înfuriat din odae și din casă, scuipând cuvintele prin barba încâlcită.

IV

Se întoarse la Ierusalim însă nu se dădu bătut. Îl chinuia gândul că trebue să facă ceva, să se împerecheze lângă cineva. Libertatea îl trândăvie și extenua și îl irita în acelaș timp. Imaginea Celui ce murise în locul său îi era mereu înainte, nu ca aceea unui persecutor amenințător, ci, liniștită și blândă și cu atât mai chinuitoare și mai obsedantă. Aflase, vagabondând de colo, colo multe lucruri despre Isus; unele minunate și de necrezut; altele, după părerea sa, de-a dreptul nebunești.

I se povesti, printre altele, învierea lui Lazăr și i se făcu dintr'odată să-l vadă, să-l întrebe, să controleze adevărul. Ajunse într'o dimineață la Betania și întrebă de casa înviatului.

În pragul ușii, mai mult trântit decât șezând, pe o scară de piatră un om cu fața întunecată și gălbenă, înfășurat într'o mantie de culoarea pământului, privea în sus dar cu siguranță fără să vadă: pupilele erau șterse și lemnoase ca ale orbilor. Barabba se apropie.

— Tu ești acel ce ai revenit din împărăția morții?

— Și tu ești poate unul din acei nerușinați pierdevară cari mă chinuesc de atâtea săptămâni cu întrebările lor plicticoase?

— Nu, Lazăr. Eu sunt, fără știrea ta, un frate. Și eu, ca și tine, îmi datorez viața prietenului tău Isus. [illegible] în mormânt și [illegible] [illegible] eu intrasem pe mâna [illegible] și grație lui am scăpat de închisoare și de moarte. Amândoi trăim prin el. Trebue să legăm prietenie, să facem ceva ca să ne răsplătim salvatorul.

— Nu te'nțeleg. Nu știu cine ești și n'am nevoe de prieteni. Nu pot să aud vorbindu-se de recunoștință, nu vreau să mă gândesc la răzbunare, nu-mi cunosc frații. Aveam două surori și m'au lăsat singur...

— Mă cheamă Barabba. Isus care te iubea, a murit pentru mine. Și tu nu vrei să-ți mai [illegible] pentru acel ce ți-a redat [illegible]

— Știi tu ce înseamnă [illegible] tea?

— Toți o știu [illegible]

— Ei bine: Fiul [illegible] [illegible] pentru Fiul [illegible] [illegible] Scriptu[illegible] [illegible] Dar Dumnezeu [illegible] [illegible] Și Dumnezeu [illegible] [illegible] să-l întâlni să nu-l ucidă. Fiecare generație de oameni își are câte un Cain, câte un Fiu al Tatălui, câte un ucigaș. Și Fiul lui Dumnezeu, adică Isus, și-a imitat Tatăl și nu a dat voe ca tu să fii ucis. Dar crezi tu că viața e o răsplată? Nu crezi tu, că e dimpotrivă cea mai crudă dintre pedepse?

— Aiurezi, Lazăr! Ți-au rămas oare luminile minții în râul morților?

— Tu nu poți să'nțelegi, Barabba. Eu singur, între toți oamenii, pot astăzi să'nțeleg. Mă întorsesem în sfârșit în casa păcii, în adevărata patriei, în adăpostul blând unde se află mama mea și tatăl meu și frații mei mai mari și soția mea și prietenii cei mai scumpi ai copilăriei și patriarhii neamului nostru și profeții și înțelepții și toți cei drepți. Eram împreună cu toți cei de ce-mi sunt dragi, scuturasem depe mine pulberea lutului, mă odihneam, eram fericit. Și dintr'odată, pentru a bucura pe cele două femei care-și închipuiau că mă iubesc, a trebuit să mă întorc în grijă, în suferință, în osteneală, în exil. Și tu vii să-mi vorbești de recunoștință, să trăncănești despre răzbunare? Pleacă, Barabba, du-te, în numele Domnului, pentru totdeauna. Și așa, te-am răbdat prea mult!

Pronunțând aceste ultime cuvinte se ridicase în picioare și ochii săi scânteiau de mânie. Apoi se întoarse cu spatele către Fiul Tatălui, intră în casă și trânti ușa cu sgomot în urma lui.

V

Barabba, furios, se întoarse blestemând la Ierusalim. Acum, mai mult ca niciodată, simțea nevoe să-și răsbune pe cineva neastâmpărul și coșmarul, toate aceste înfrângeri și umilințe.

Acasă nu-i vorbi nimeni. Abia îl simțeau intrând și toate glasurile amuțeau; nici copiii nu îndrăseanu să se joace în fața lui și pe buzele fragede ale cumnatelor sale cuvintele mureau, răsul tăcea. Barabba se simți singur, părăsit din toate părțile, izgonit dela orice poartă, scos din viață — respins chiar și de justiția romană.

Și atunci simți clocotind, în tenebrele sufletului său, ura împotriva lui Pilat. Toată pisma, toată antipatia, toate deziluziile și revoltele sale, se concentrau asupra persoanei Procuratorului. Acesta se străduise să-l condamne la moarte și se purtase cu el, în ziua eliberării mai rău decât cu un câine; mai mult, crucificase pe Iisus și căuta să zdrobească pe Evrei. În mintea turbure și obsedată a lui Barabba, el singur era vinovat, el singur merita moartea.

Într'o seară, târziu, paznicii pretoriului găsiră un evreu ascuns lângă odaia unde dormea Pilat. O spadă scurtă se afla asupra lui și un pumnal. În zorii zilei fu adus, legat, înaintea Procuratorului. Pilat îl recunoscu și rânji:

— Te-ai întors Barabba? Îți va fi pentru ultima oară.

Dădu ordine unui centurion și dispăru. Puține clipe după aceea Barabba fu adus pe Golgota. Și Fiul Tatălui fu răstignit în acelaș loc unde, cu patruzeci de zile mai înainte, își dăduse sufletul Fiul Omului.

Din italienește de **Vintilă Horia**

Prin lume, dealungul, dealatul...

Prin lume, dealungul, dealatul,
Sufletul meu, își duce văleatul
Trec printre toți și nu știu,
Ca vraja argintului viu.
Pe unde calcă pasu-mi senin,
Se împlinesc toate, ca un destin.
Alung pustiul, în noapte și-l sting;
Dau viață deapururi la tot ce ating...
Pretutindeni, mâna-mi de jar,
Aprinde o credință, un altar...
Mă 'nchin la lumină, la oameni, la toate
Și binecuvânt cu dreptate
Laud [illegible] mari,
Acei [illegible];
Ce [illegible] în cuvântul lor jucăuș
Pâinea amară, a anilor duși...
Pe chipul lor palid și roș de 'ndoeli,
Sunt scrise nădejdi și făgădueli;
Un „mâine" cunună de slavă,
Le 'ncinge, fruntea bolnavă...
Aprind în cuvinte un sfânt untdelemn
Singuri, tăcuți, fără 'ndemn...
Sună cum tulnicul, vești și cântări
Cu cimbrișor și pontice mări...
Ca motul pe vrană de fluer
Și-ascult tristețile ca pasărea'n șuer
Visează cu Tudor, în aspru-l Parâng
Țara de foc și de sânge...

❖

Prin lume dealungul, dealatul,
M'am învățat cu umblatul
Icoanele vechi, din bătrâni,
Le-am strâns în suflet și'n mâini...
[illegible]
Ca pasărea tainei, — pandura...
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

BRAŞOVUL TRECUTULUI

Oraşele, cu cât sunt ele mai vechi, au două vieţi, dintre care una este o „viaţă moartă", dacă aş putea spune aşa. Mă gândesc, scriind acestea, la **trecutul** fiecărui oraş, care este uneori condamnat să se piardă între pereţi vechi, între file de cărţi roase de molii şi în memoria cinevă cărui bătrân. Nefericite oraşe sunt acelea, căci ele se încăpăţânează să-şi clădească durata pe temelii de aer şi niciodată nu vor putea să intre în **viitor**, fiind sortite să-şi macine destinul între pietrele puţinilor ani cari pot constitui un **prezent**. Dar am impresia că acest destin este hărăzit numai oraşelor blestemate, acelora care au de ispăşit păcatele pământului pe care au fost ridicate, oraşelor care se clădesc pentru a se prăbuşi, oraşelor în care viaţa nu poate prinde rădăcini, căci nu are unde. Acesta este adevărul: cărămidă se va prăbuşi de pe cărămidă în oraşele în care viaţa îşi duce suflarea numai de azi pe mâine.

Deaceea îmi fericesc oraşul, deaceea cred în destinul şi în sufletul oraşului meu.

Braşovul este unul dintre primele oraşe, care cu orice casă, cu orice stradă, cu orice piatră, trăieşte şi în trecut, trăieşte şi din trecut. Eu cred că uneori la miez de noapte încep să umble prin cetate vechii ctitori şi negustori, că prin altare încep să slujească liturghia **„protopopii de altădată"** şi că umbra lui Andrei Mureşanu priveşte peste Ţara Bârsei de sus de pe vârful Tâmpei.

N'ar fi însă deajuns ca aceşti zidtori de suflete şi de istorie să-şi poarte spectrele printre ziduri, căci atunci s'ar naşte poate groteşti legende cu strigoi, ireale poveşti cu duhuri. Toţi duşii aceştia trebue înviaţi, trebue aduşi între noi, toţi dispăruţii aceştia cari au sărguit şi s'au sdrobit pentru un alt oraş, cer parcă aceasta. Şi atunci trebue să vie mâna omului de azi. O mână de vraciu şi de om migălos, de vechiu cronicar, cu puţină poesie în vârf de peniţă. Ea îi va lua din istorie şi din uitare, punându-i în lumină. Dar nici aceşti oameni nu sunt prea deşi şi nu toate oraşele ţării au avut, poate, norocul să adăpostească unul de aceştia.

Braşovul se poate mândri cu profesorul CANDID C. MUŞLEA, care a luat pe umerii săi, de ani de zile, această ingrată şi frumoasă sarcină. Şi iată că an de an domnia-sa a dat la lumină cărţi şi broşuri intitulate: **Protopopi de altădată ai Braşovului"**, în care cu un condei de profund cunoscător şi iubitor al trecutului acestui oraş, ne-a înfăţişat până acuma pe protopopii: **Eustaţie Grid, Gheorghe Haines, Bratu Baiul şi fiul său Nicolae („Coconu Baiu")** şi pe **Bartolomeiu Baiulescu.**

Toate aceste cărţi poartă pecetia unui suflet şi a unui gând de adânc cunoscător, care a stăruit nu numai cu mintea, dar şi cu inima asupra cronicelor trecutului acestui oraş. Profani în această grea şi poate romantică materie, ne dăm totuşi perfect de bine seama de reala valoare şi de necesitatea acestor volumaşe. Fiecare pagină este străbătută nu numai de recele şi rigidul curent al datelor pur istorice, ci deasupra lor, pe lângă ele, adie o atmosferă a acestui oraş, aşa cum a fost el odată: măreţ şi ciudat. Domnul profesor **Candid C. Muşlea** a ştiut că o sinteză dintre **a cerceta** şi **a simţi** se impune la alcătuirea acestei opere de-o reală valoare de cultură şi a isbutit să pună în mâna cetitorului slovă adâncă şi vie. In deosebi volumele privitoare la **„Bratu Baiul"** şi la **„Bartolomeiu Baiulescu"** sunt frumoase şi atrăgătoare pilde în domeniul acesta, cărţi care se citesc nu numai cu folos ci şi cu un interes, pe care rar îl poate cuceri o carte de istorie şi de cultură pură — aşa cum sunt acestea. Stilul viu curgător în care sunt închise toate aceste frumoase şi serioase realizări, este un mare merit în plus, la munca domnului **Muşlea.**

Dar la aceste marginalii la munca domniei sale de până azi, am mai adăoga un gând care ne-a răsărit la cetirea acestor cărţi.

E un lucru întru totul ciudat că un oraş de importanţa şi actualitatea vie a Braşovului, nu are o istorie de largă şi permanentă circulaţie. **O istorie românească** a Braşovului, o carte în care să fie scrise toate pătimirile şi măririle acestui superb oraş, iată o lipsă mereu simţită şi de neiertat.

Noi avem convingerea că domnul profesor **Candid C. Muşlea** este unul dintre foarte puţinii indicaţi care ar trebui să purceadă la acest lucru măreţ de frumos. Cred că ar mai fi în ţară oameni cari ar înţelege şi ar sprijini aşa cum se cuvine această faptă.

Căci, într'un fel oarecare, ar trebui să ne jenăm că nu avem o carte pe care saşii şi ungurii o au de multă vreme, la loc de cinste în cultura lor. Am fi fericiţi dacă această suggestie a noastră ar deveni realitate prin pana pricepută a domnului **Muşlea.**

...Cât de ciudat lucru se petrece dincolo de fereastra mea: cerul care până mai acuma era alb, s'a întunecat şi el, ca o mustrare, pentru acest dureros gol cultural pe care l-am însemnat. Cerul acesta neînţeles şi solemn al Braşovului, cerul acesta înfiorător şi tandru, care la noapte, poate, va acoperi ca o mantie duhurile marilor plecaţi cari vor porni să freamăte în cetate...

Ştefan Baciu

INVIEREA

Din turle de biserici se furişează svon
De clopote ploase în sfântul revărsat,
Iar preoţii 'n odăjdii se urcă în amvon
Să strige adevărul: Hristos a înviat!

Aprii — copil sburdalnic — cu ciripit de pasări
In cinstea Lui ieşit-a s'aducă flori — prinos —
Şi din grădini, din ape, din aer şi din zarzări
Acelaş cânt s'aude: a înviat Hristos!

Pe aceste plaiuri albe, române plaiuri albe,
Hristos reînviază în fiecare an,
Intâmpinat cucernic în cale cu flori dalbe
Şi cu aromă pură de câmp şi svon silvan.

Şi odată cu Invierea în inimi se aprinde
Nolanul de speranţe, în suflete pustii;
Cu vin şi ouă roşii les toţi sătenii 'n tinde
Să prăsnuiască veseli pe Hrist în Sfânta zi.

Că'n davele înnoit din şesuri dunărene,
Din văi cu ape limpezi, sau din străbuni Carpaţi,
Hristos învie astăzi în cugete mirene
Mărturisit în şoaptă de Dacii reînviaţi.

V. Oprescu-Spineni

Inviere

A înviat Iisus de dimineaţă
Şi'n satul tot e bucurie mare.
Caişii sânt gătiţi în sărbătoare
Şi zarzării înmiresmaţi de viaţă
Îşi scutură petalele 'n ninsoare.

Şi cimitirul parcă a 'nviat
Odată cu Christos cel răstignit.
Stă liliacul, ciucur, înflorit
Şi florile se leagănă curat
Drept mulţumire celui proslăvit.

Pe drum copii cu păr buclat de soare
Ciocnesc la ouă roşii bucuroşi.
Şi Doamne, sânt atâta de frumoşi
Şi sânt cu haine noui în cingătoare
Şi ochii lor sânt azi mai luminoşi.

Iar maica dă la morţi prinos curat.
Le dă la fiecare 'mbucătură
Le spune numele al fiece prescură
Se 'nchină lăcrămând cu-adevărat
Spunându-le Christos a înviat.

Petre Paulescu

Paştele copilăriei

(Urmare din pag. 3)

petale, care albiseră cu ninsoarea lor, pământul şi cartea cu basme...

Am simţit atunci o fericire fără margini, şi pentru întâia oară în viaţa mea, am înţeles că primăvara este bucuria firii, este un imn cântat de natura întreagă, pentru bucuria Invierii. Iar acum înţeleg că numai un suflet de copil poate simţi fericirea cerească a desrobirii din păcat. Numai aceste suflete — cărora Dumnezeu le-a hărăzit împărăţia cerurilor— ele şi numai ele, cunosc în adevăr minunea acestei sărbători. — Cred că dacă Mântuitorul s'ar cobori între noi într'una din zilele când prăsmuim Invierea lui, şi ar vrea să strângă în jurul său pe toţi cei ce au simţit cu adevărat sublimul acestei taine, ar îndepărta gloatele de norod, şi ar spune ca odinioară: „lăsaţi copiii să vină la mine, şi nu-i opriţi pe ei".

De multe ori de atunci, am căutat să mai încerc măcar odată bucuria şi fericirea din ziua aceea de Paşte, dar n'am mai putut. Visul acela însă, nu l-am uitat, şi n'am să-l uit niciodată, pentrucă l-am ascuns într'un colţişor al sufletului, ca într'o scoică, pe care am scris cu slove mici de ghiocei— „paştele copilăriei". —

Mariana Ionescu

OFICIUL DE VÂNZARE

GHEORGHE STANOIU

Lei **1 MILION** No. 350.333 s. I

,, 100.000 No. 133.411 S. II

,, 50.000 No. 243.999 s. I.

,, 50.000 No. 270.781 S. III.

Lei 100.000 No. 128.424 S. II.

,, 50.000 No. 289.544 s. I.

,, 50.000 No. 22.087 s. I.

Precum şi alte numeroase câştiguri

„CUM SE RIDICĂ UN STAT"

(VI)

de OLIVEIRA SALAZAR

In trista noastră istorie contemporană, s'ar spune că cele două puteri n'au putut coexista niciodată cum se cuvine echilibrate; câteodată domină legislativul, supunând guvernele, câteodată reacționează executivul, substituindu-se în întregime celuilalt. Și ceeace este mai rău, este că experiența a demonstrat că pentru a face operă utilă pentru țară în guvernare, trebue să pui la oparte constituția.

Ei bine! trebue să se prepare o constituție care să poată fi viața normală a statului și 'n care să se obțină armonia puterilor, fără a se retrage competența și prestigiul puterii legislative, nici stabilitatea și forța acelei executive.

V.

Coordonarea socială: Națiunea în stat.

Cu toate cele spuse până aci, n'am face decât să trecem dela un text la altul, dela o ficțiune la alta, dacă n'am căuta să coordonăm cum se cuvine, în Stat, toate elementele politice ale societății.

Liberalismul politic al secolului al XIX-lea a creat „cetățeanul", individ desmembrat de familie, de clasă, de profesiune, de mediul de cultură, de colectivitatea economică, — cărora le aparținea și i-a conferit, pentruca să-l exerseze facultativ, dreptul de-a interveni în constituirea statului. Aci se găsesc plasate sursele suveranității naționale.

Dacă se examinează bine lucrurile, suntem în prezența unei abstracții, — concept eronat sau insuficient — și mergând către grupurile naturale necesar vieții individuale și din care este constituită în mod real societatea politică, se va găsi mai sigur punctul de sprijin pe care-l căutăm.

Iată, la bază familia, celula socială ireductibilă, nucleul originar al parohiei, al comunei și prin urmare, al națiunii. Ea este deci, prin natură, primul dintre elementele politice organice ale statului constituțional. Protejată eficace în formația sa, conservarea și desfășurarea sa, familia trebue să exercite, prin vocea șefului său, dreptul de-a alege pe membrii corpurilor administrative, cel puțin aceia ai parohiei, pentrucă aceasta nu este în esență decât expresia naturală a menajelor sau căminelor cu interese comune. Astfel găsim că cetățeanul are drepturi politice destul de întemeeate.

Corporațiunile morale și economice, ca universitățile, academiile științifice, cercurile literare, artistice și technice, asociațiile agricole, industriale, comerciale, coloniale și muncitorești, sunt organisme pe care civilizația le creează prin instinct, pe măsura necesităților sociale. Reprezentând interese legitime ce-ar fi util să se încorporeze la colectivitate, este o tendință a timpurilor și un bine pentru stat, ca ele să se multiplice și să se lărgească în federații și confederații pentruca să constitue factorii națiunii organizate. Astfel, ele trebue să concure prin votul sau reprezentarea lor, la constituirea Camerelor unde se dorește să se găsească o delegație cu adevărat națională. Odată mai mult, se părăsește o ficțiune — partidul — pentru a utiliza o realitate — asociațiunea.

Corporațiile nu trebue numai să posede prerogativele de administrație locală și regională, așa de descentralizată pe cât o permit condițiunile țării, dar ele trebue deasemenea să posede drepturi politice cu influență în organizarea statului. Provenința și poziția lor în organismul național, determină logic faptul că ele constituiesc deasemenea colegii electorale indicate pentru a desemna pe membrii Camerelor legislative, alături de voturile corporațiunilor morale și economice.

In rezumat: se pretinde a se construi statul social și corporativ în raport strâns cu constituirea naturală a societății. Familiile, parohiile, comunele, corporațiunile, în care se găsesc toți cetățenii, cu libertățile lor juridice fundamentale, sunt organismele care compun națiunea și, astfel, ele trebue să intervină direct în constituirea corpurilor supreme ale statului; iată o expresie mai fidelă ca oricare alta a sistemului reprezentativ.

CAP. III.

NOUL STAT

Reprezentanța națională

Constituția a făcut guvernul independent de Adunarea Legislativă și pe lângă aceasta, de întregul corp electoral, pentruca el să nu aibă a se preocupa de încrederea sau de teama Camerelor, nici de artificialele mișcări de opinie, nici de păstrarea clientelelor de partid. Organ de suveranitate atât de legitim ca oricare altul, prin situația sa și prin funcțiunile sale legitim învestit cu puterea fecundă de inițiativă, Constituția a voit ca, sub direcția superioară a președintelui republicei, în el să rezideze marele centru propulsor al vieții de stat.

Iată principiile și realizările deja consacrate prin experiența noastră: fără a aduce prejudiciu celor dintâi, vom îndeplini pe viitor pe cele din urmă care vor deveni necesare. Acum este momentul să ajungem la viitoarea constituție a Camerelor.

Cea mai mare problemă politică a epocii noastre, o va constitui nevoia de-a organiza națiunea, pe cât posibil pe planul său natural, adică respectând grupările spontane ale oamenilor în jurul intereselor sau activităților lor, pentru a le încadra în stat, astfel ca aceasta să nu fie — pentru a spune astfel — decât reprezentarea națiunii cu organele proprii spre a realiza scopurile colective. Aceasta este problema care conferă o importanță politică capitală organizării corporative.

Pe un plan inferior, este o altă problemă, devenită presantă în timpurile actuale: existența unor adunări care să aibă puterea de-a legifera și aceea a raporturilor lor cu guvernele. Sunt convins să peste 20 de ani, — afară de-un recul în evoluția politică, — nu vor mai exista adunări legislative în Europa. Suntem în prezența unor fapte ce se pot verifica în mod curent și pretutindeni: necesități noui, c'un caracter urgent, care cer dela Adunarea legislativă o mare promptitudine; incapacitatea unui organ colectiv numeros pentru orice muncă de calitate superioară, independent de calitățile și cunoștințele personale ale legiuitorilor; necesitatea de-a asigura inițiativa guvernului, judecătorul cel mai autorizat al oportunității și orientării legilor și muncii căruia puterea legislativă trebue să-l servească drept complement și nu obstacol.

Dealtăparte, a încredința pur și simplu puterea de a face legile guvernanților, nu pare a fi o soluție suficientă. Legislația, în dictatură, vine dela centrele oficiale, dela însuș ministrul, dacă acesta este un technician al adăpostului ce deține, sau dela colaboratorii particulari, în ceeace privește munca de preparație; aprobarea textului aparține consiliului de miniștri. Se observă punctele slabe ale sistemului: centrele oficiale, spunem în deosebi biurocrația, n'au totdeauna pregătirea sau timpul suficient pentru a studia problemele care sunt străine de sfera lor de acțiune; dealtfel, dacă nu se fac oficiale colaborările private, — și e cazul cel mai frecvent, — acestea trec cu necesitate pe planul al doilea; însfârșit, problemele guvernului absorb un astfel de timp, încât munca de-a legifera, inclusiv prepararea decretelor, devine o sarcină prea grea.

Iată, în toată simplicitatea, principalele aspecte ale problemei. Cum să se rezolve dificultățile?

Cred c'am citit că Mussolini se gîndea să abolească Camera deputaților, transferînd competența legislativă consiliului general al corporațiunilor. Eu nu cred în eficacitatea acestei soluții, mai întâi pentrucă, oricare ar fi extensiunea intereselor organizate în corporațiuni, va lipsi totdeauna reprezentarea de interese naționale, de aceste interese de stat chiar care nu sunt opera cetățenilor luați individual; și însfârșit, pentrucă ar fi extrem de periculos de-a încredința, fără prepararea unei lungi experiențe, definiția sau apărarea anumitor interese față de înțelegeri posibile între alte interese organizate.

Fără să disprețuim lecțiile trecutului, noi vom încerca să învingem dificultățile și ezitările care se prezintă și să preparăm soluțiile de viitor cu următoarea experiență constituțională: a restrînge conținutul legii la bazele fundamentale ale regimurilor juridice spre a scurta discuția și-a o face mai accesibilă; a conferi astfel guvernului facultatea de-a face și de a promulga decretele-legi și chiar de-a modifica legile în anume cazuri prin simple decrete spre a culmina imperfecțiunile scurtelor ședințe legislative, pentruca să se ocupe de cazurile cele mai urgente și să trezească administrația din amorțeala sa; apoi, să prepare în adunare, pecât posibil de caracter corporativ și compusă din technicieni, studiile ce trebue să servească de bază la discuțiile și votul Adunării naționale. In afară de avantajul de-a face să intervină în structura statului organismele corporative prin studiile și consultațiile ce li se vor cere, nimic nu ne spune că nu aceasta va fi viitoarea soluție a problemei, secțiunile respective fiind organele consultative care vor asista guvernul, de aci încolo și sub această formă, singurul învestit cu funcțiunea de a legifera.

Adunării naționale îi revine deasemenea misiunea de a controla viața administrativă — și cred că singurul avantaj pe care-l trage națiunea, în fapt, din această atribuție constituțională, este garanția unei publicități fără margini pentru actele guvernului — se înțelege că faptul de-a recunoaște existența de majorități, de minorități și de reprezentări particulare de interese, de regiuni sau de curente doctrinare este incompatibil cu principiul de unitate națională, eficacitatea organelor de suveranitate și spiritul de opoziție al partidelor fiind proprii revoluției.

(VA URMA)

Primăvară dacă

Au înflorit cireșii și piersicii 'n livezi
Și mugurii râd tineri în zarzări și în ulmi,
In aerul subțire aleargă miei și iezi
Și cresc din zarea albă pe șesuri și pe culmi.

E aceeași primăvară și învierea dacă
Pe acest pământ illiric și multimilenar,
Hristos se 'nalță în grâne și peste ierburi calcă,
Odată cu zefirul — copil bălai hoinar. —

Și binecuvintează strădania română
Ce se 'nfiripă iară în svon de primăvară,
Din fiecare minte, din fiecare mână
Crescută în credință și dragoste de țară.

E primăvară dacă, e primăvară nouă,
La muncă toți Românii păsesc reînviați,
Să plămădească harnici, cu brațele-amândouă
O țară îmbelșugată la poale de Carpați.

V. Oprescu-Spineni

Dărîmaţi bordeiele

Văzusem bordeie, pentru intâia oară, acum vreo opt ani de zile, intr'un sat de coloniști români din apropierea Turtucaei, veniți din vestul Bulgariei. Deși am incercat un adânc sentiment de cutremurare, n'am intrat in ele, știindu-le jorme trecătoare, locuințe de durată neinsemnată. Casele din jur, cele cari erau in curs de construcție, susțineau aceasiă judecată a mea.

După câte știu — intr'adevăr — pe malul Dunării, acolo, in apropierea Turtucaei, casele albe străjuesc acum cât se poate de biruitor pământul românesc. Gospodăriile își au rostul lor bine inchegat, cu procesul lor pe deplin incheiat.

Bordeiele, — nu numai relicvele unei vieți indelungi cu capul plecat — dar și mărturia unor lipse de pespective mai inalte ale săteanului nostru, ici, colo își arată ferestruele lor sprijinite și ferite cu pietre, coamele lor greoale, cu firicele de iarbă pe ele, cu găini și vrăbii cari scormonesc ca intr'un gunoi. Auzim de ele in Olt — vreo 25 inregistrase, intr'o neintrecută monografie a satului Bălănești, invățătorul Vitănescu — am văzut cu ochii nostri cam pe jumătate intr'unul din cele mai instărite sate ale Romanațului.

Cu drept cuvânt se poate spune că inventarierea marilor probleme cari se pun in special pentru satul românesc, este o operație care te duce la descoperirea unei ralități impresionante.

Au fost răscruci de drumuri hotăritoare in viața neamului românesc. Astăzi insă, nimeni n'o poate nega, se resimte un nou ritm de viață. Statul insuși este in căutarea și accentuarea acestui ritm. In domeniul sănătății, față de ceeace a fost mai inainte, in alte domenii de asemeni, s'a progresat enorm. Sume fantastice sunt destinate salvării vieților omenești.

Totuși, noi ne intrebăm : pot oare străduințele, ori cât de mari ar fi ele ,să fie totdeauna apreciate? Hotărit că nu. Toate actele de ordin social cunosc anumite angrenaje ,anumite corelații, cari nu permit izolarea și judecarea lor aparte. Cum ai putea, de pildă, să ridici osanale că toate bolile sociale se tratează la sate gratuit, la orașe cu maximum de avantagii, din moment ce bordeiele, imprimă duhoarea lor in haine, in bucata de mălai, in părul depe cap, ca și mirosul unei bucătării, care totuși poate fi aerisită prin deschiderea ferestrelor?

Epoca noastră — de ce să n'o spunem? — deși de largi și fericite perspective, nu cunoaște aplecări peste pragul bordeielor. Poate este de văzut aci nu atât o lipsă de interes, cât o aglomerare de probleme, care au aruncat preocuparea de ele pe al zecelea plan. Aceasta nu a impiedicat insă creiarea unei stări de spirit aparte in rândul acestor locuitori ai subteranelor mohorite. In sarcina societății contemporane se poate pune deci o neagră și dureroasă pată.

Se zice că unele țări falsifică totul pe unde urmează să-l conducă pe un strein, deși dincolo de aceste porțiuni „amenajate" ar fi iadul. Va fi, desigur, ceva sub nivelul acestor porțiuni, dar nu pot crede că pe pământul Italiei ai găsi bordeie. Căci a distruge bordeiele nu este nici operă costisitoare, nici de lungă durată. Aci s'ar fi cerut doar un raport — al medicului județean? — trimis la centru. Vorbesc de un raport-memoriu, care să arate situația de fapt și consecințele ei dezastroase. Cu prestație, și tot s'ar fi făcut case cu ferestre, dacă rapoartele de cari vorbim s'ar fi inaintat.

Poziția internațională a unei țări, este in funcție de ceeace oferă pe pământul ei : bogăție și spirit gospodăresc. Călătoriile șefilor de state din țară in țară, a oamenilor politici, se fac cu scopul de a adânci cunoașterea despre o țară; de a-și fixa părerile despre ea legându-le de anumite lucruri văzute sau soptite. Ce impresie, de pildă, ar avea un astfel de călător pe la noi, dacă in timpul admirării blok-hausurilor bucureștene, cineva ar adăuga : pe când in câmpia română sunt incă bordzie?... Cu ce ochi ar mai sta și vorbi diplomatul la masa verde?

De o parte il vezi pe venetic, care a smuls din bogăția pământului nostru cât a putut, iar pe de altă parte, pe agricultorul satului Bălărești, cuminte, cu știință de carte, dar cu plămâni roși. O ceată de impostori și un neam intreg de stăpânitori săraci.

In satele românești trebue să facem să pătrundă soarele. Se cere o nepotolită sete de refacere tuturor. Inițiativă, putină constiință de neam. Fiindcă altfel nu-mi pot inchipui ca să vezi danii pentru cultură și sănătate, in timp ce ferestrele bordeelor—cât ochiul unei vrabii — râd drăceste, iar cocosul cocofat pe coama lor, prevestește nu știu ce plecare dintre cei vii prin cântecul său...

Florea Florescu

SPRE SANATATE

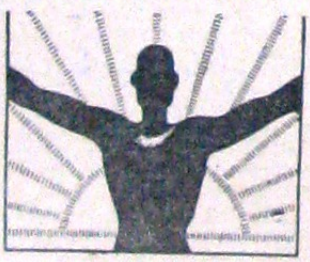

Prof. GIROLAMO PAGLIANO

FLORENȚA

SIROP PAGLIANO

PRAFURI ȘI CACHETE

Compus din substanțe vegetale, constituie tratamentul natural pentru rapida și sigura curățire și purificare a organismului, intestinelor și sângelui, vindecă constipația. Previne și vindecă influența.

La farmacii și drogherii.

Pardesiul practic „CEHO" din mătase de balon

ȚESĂTURA ENGLEZEASCĂ DE PRIM RANG, IMPERMEABILĂ ȘI TOTUȘI POROASĂ. TOATE CULORILE LA MODĂ

CEHOSLOVACA

BUCUREȘTI: STR. BERZEI 100 • BUL. ELISABETA 8-10 CAL. GRIVIȚEI 159 • STR. SELARI 13
PLOEȘTI • GALAȚI • CRAIOVA • BRAȘOV • TIMIȘOARA • CERNĂUȚI CLUJ • CONSTANȚA

Cronica literară

ARON COTRUŞ, poetul duhului românesc

In lirica actuală, domnul Aron Cotruş aduce o sensibilitate atât de nouă şi specific românească, încât tehnica versurilor domniei sale a avut de timpuriu urmaşi. Fiecare volum al poetului îşi are zarea sa nouă, cu lirismul său atât de interiorizat. Există în toată poezia domnului Aron Cotruş, un anumit cult pentru duritatea în sine a cuvântului, pentru muzicalitatea lui de cremene şi zare. Noutatea liricei domnului Cotruş în lucrul acesta cred că există. Să ne gândim, bunăoară, la poemul acela de înaltă intuiţie şi adâncă simţire autohtonă ce se cheamă „Horia" şi vom înţelege ce semnificaţie şi mai ales ce valoare literară e duritatea în tehnica poeticei domnului Aron Cotruş. Cred că poezia domnului Cotruş e anume făcută spre a fi ascultată şi nu citită cum de obicei se face cu toate poesiile. Aici este, de altfel tot tâlcul vrajei ei, în cuvântul rostit tare, aproape cântat, altminteri risti să nu-ţi placă, că n'o iubeşti cu pasiune. In „Peste prăpastii de potrivnicie" ultimul volum de versuri, poetul este mult mai evolnat în duritatea expresiei, mult mai aproape de structura sa. El închide în totalitatea sa un imn pentru acea Rusie delirantă aşa cum observăm chiar la începutul poemului:

„peste prăpăstii de potrivnicie,
eu te slăvesc năprasnică Rus'e
pentrucă nu dormi,
pentrucă ne păndeşti,
cu ochi tâlhăreşti
şi enormi...
şi nu ne laşi să ne odihnim,
în picioare să putrezun
lângă tine ca'ntr'un ţintirim".

Este un tragism atât de actual pe care îl trăeşte fiecare ins, nemulţumirea de sine, de oameni mai ales, sau de toate lucrurile cari îţi stau în faţă ca un munte peste care zarea cerne tristeţi nesfârşite. Gândim atâta sbucium, atâtea amărăciuni ce-şi spun cuvântul ca o mare deslegare:

„vreai să ne dai la o parte,
să ne împingi în beznă şi moarte,
pentru ca să stăpâneşti cum vreai
peste această gură de rai,
până la Cornul de aur, supus
şi mai departe
către apus...

Se întrezăreşte tot spiritul rebel, în mare măsură de nuanţă latină, împotriva slavismului doborît şi mortificat peste care bântuc urgia de gânduri funeste ca într'un ţintirim:

Fravoslavnica Rusie nu-i acum în mintea poetului, decât un palos ce abia păndeşte momentul despicării istoriei ţării lui. Lângă atâtea dureri ce s'au consumat sau ce nu s'au spus încă, stă întrebarea grea şi sentenţioasă:

„ne crezi fără ieri, fără mâine
şi uiţi c'am fost — pentru cine ştie
scapete.
cu auzuri de câini, —
sub ale vremii ape sălbatice, multe:
piatra neclintită ce rămâne
într'o fierbinţeală ce n'o să mai
scapete

Structural, domnul Aron Cotruş aparţine deceniului nostru şi orizontul intuiţiei sale poetice este mereu proaspăt ca apa de izvor. Este cu atât mai patetică cu atât mai nouă, cu cât domnia sa trăeşte enorm de mult în actualitate. Poate singurul poet care se simte în mijlocul ei mai mult, care îi vede bucuriile şi necazurile pe frunţile oamenilor şi strigă mereu în sine fulgerâ

„din străfunduri oarbe de stâncă —
cântecul-faur,
cântecul-munte
cu creste cărunte,
cu-adâncuri şi umeri de aur.

sau:

Rusie, —
de fierberi, de puternicle,
beat,
te-am blestemat,
te-am blestemat atât..
te-am urît...
cuvintele îmi sângerâ încă în gât".

In versul d-lui Aron Cotruş trăesc toate aceste nimicniciî omeneşti, toate revoltele ortodoxiei lui încătuşate ca mirezul unei scoici. Peste crestele de chinuri şi dureri, fulgerâ ca o bucurie gândurile atât de mari şi îndrăzneţe ale personalităţii lui. Dincolo de aceste neîntrecute jelanii nu există decât cuvântul care prinde glas mărturisindu-se complet ca în faţa unei mari şi nemaivăzute izbânde. De-aici tot aspectul de continuă frământare a versului domniei sale. La urmă revolta se consumă într'un fel de resemnare, o implorare mai de grabă a cerului cum vedem în aceste versuri de-o sensibilitate mare:

„de ce nu m'ai sortit
să fiu, o, Doamne, peste-un veac
împlinit:

aspră căpetenie de nebiruit,
om dârz, solar cu steaua'n frunte,
gata pământul întreg să-l înfrunte
să smulgă ochi pentru ochi şi dinte
pentru dinte
pentru ca neamul acesta al meu
să meargă năvalnic, numai înainte".

„Peste prăpastii de potrivnicie" închide în el, tot sensul mare şi mesianic al unei revolte sufleteşti, dincolo de aspectul cotidian al lui, peste care se lasă, ca un nor, o crudă sinceritate românească.

Ovid Caledoniu

Imagini europene

GIOVANNI PAPINI şi omul nou

Diversitatea de regimuri cari s'au instăpânit peste Europa după războiu, a dat naştere unei probleme atât de pasionante şi de greu de rezolvat, încât şi astăzi se polemizează cu acelaş ardoare în jurul ei.

Mă gândesc la marea întrebare care se pune intelectualilor de pretutindeni şi anume la integrarea lor unei anumite formule politice. Scriitorii francezi au proclamat dela început necesitatea diferenţierii pregnante dintre politică şi literatură, proclamându-şi libertatea cu o ardoare care n'a fost în totdeauna sinceră. Căci în vreme ce majoritatea dintre ei se menţineau pe poziţii individualiste şi doctrinare proprii, ca Paul Valéry, Georges *Duhamel*, Henry de Montherlant, şi alţii, deşi se pronunţaseră pentru independenţa desăvârşită, militau asiduu pentru ideile comuniste. Cazul acelui excroc de o mediocră şi searbădă esenţă, care e Julien Benda şi pe care Charles Maurras l-a pus de atâtea ori la punct, nu e o pildă unică şi nici nu se bucură măcar de privilegiul ineditului, căci Romain Rolland şi André Gide se clătinaseră mai înainte pe marginea aceleeaşi incertitudini.

A fost mi se pare în Franţa o nesiguranţă provocată tocmai din atitudinea de espectativă a republicii, care a influenţat probabil comportarea intelectualilor faţă de curentele politice. Abia în timpul din urmă, când lupta dintre cele două extreme s'a accentuat şi s'a limpezit, am putut asista la o catalogare precisă a oamenilor de litere.

In ţările cu regim totalitar situaţia se prezintă cu totul altfel, căci fiecare individ a fost silit dela început să-şi clarifice atitudinea: să se pronunţe adică pentru noul regim şi în acest caz să se bucure de simpatie şi ospitalitate, sau să-l respingă şi să se expatrieze de bună voe. In Rusia, majoritatea marilor scriitori, în frunte cu Ivan Bunin, Berdiaeff, Chmelov şi alţii, a preferat să plece decât să adere la un regim care răstoarnă tradiţia şi falsifică însăşi esenţa subterană a ţării. In schimb Italia, pentru a rămâne numai la aceste exemple, a oferit spectacolul reconfortant al imediatei aderiuni a intelectualilor, la programul de muncă fascist. Atât d'Annunzio, cât şi, mai târziu, Papini, ca şi ceilalţi scriitori de talia unor Benetto Croce, Grazia Delleda, Massimo Bontempelli, Panzini şi Marinetti, au conlucrat la ridicarea din beznă a patriei lor, schiţând ei înşişi **omul nou fascist**.

E interesant de remarcat faptul că însăşi Mussolini şi-a limpezit ideologia în preajma revistelor lui Papini, „Leonardo" şi „La voce", unde, influenţat de convingerile tumultoase ale autorului „unui om sfârşit" a renunţat pentru totdeauna la socialism şi şi-a pus bazele unui sistem propriu. Iată cum omul nou al Italiei de azi a preexistat revoluţiei fasciste, ceea ce explică în parte aderiunea spontană a intelectualilor, cari, înainte de războiu, au participat la crearea lui.

De altfel concepţia despre viaţă din „Un om sfârşit" se potriveşa în elanul acesta tinerese de a sparge hotare vechi şi încremenite, de a încerca şi a îndrăzni totul, care e atât de caracteristic manierei fasciste. Convertirea lui Papini la catolicism a strâns legăturile dintre marele scriitor şi fascismul care a însemnat mai întâi întărirea creştinismului în sufletele devastate de democraţia ateeă.

Ultima carte a lui Papini, „I testimoni della pessione" („Martorii Pătimirii") preîungeşte linia creatoare a acestei convertiri care începe atât de luminos cu acea sublimă „Storia di Cristo". Nuvela pe care am tradus-o în numărul de faţă şi care face parte din acest volum, e imaginea cea mai completă a sinceritâţii cu care Papini a trăit fenomenul creştin.

Vintilă Horia

AVRAM IANCU

Dârz, cu sângele tău de iobag
Ai ureat istoria pieptis
Cu gîndul curat, luminis,
Şi flinta în loc de toiag.

Dar din dorul neamului Moţ,
Cu pumnul alături de minte,
Ai ridicat săracii, cuminte,
Pe urmă de trintor şi hoţ.

Pâine, pâine şi pace!
Ai rupt fiecărui dreptate
Dusman, strein, frate,
Celui ce plînge şi celui ce tace.

Povestea cu roţi şi cu streanguri
Te-a găsit mai tare, mai vrednic.
Inima ţi-a fost singur sfetnic
Mulţimile singure steaguri.

Visul, căci totul a fost doar un vis,
Tăcut-a odată cu tine,
'Napoia porţii de mai drept şi bine
E neamul, cu tine, închis.

Mihu Dragomir

APRECIERI

D. Adrian Brudariu, prodecanul baroului Timişoara, a publicat, sub auspiciile Institutului Social Banat-Crişana, un studiu demografic intitulat „Depopularea Banatului", în care prezintă o seamă de cercetări ştiinţifice asupra manifestărilor etico-juridice din satul Belint.

Utilizând o metodă riguros ştiinţifică, studiul d-sale se prezintă irepros abil din toate punctele de vedere.

Având în vedere revelaţiile senzaţionale pe care ni le aduce, vom reveni mai pe larg, în curând.

❖

„Primăvara literară" se chiamă revista elevilor liceului „Gh. Lazăr" de la Sibiu, condusă cu multă râvnă şi pricepere de profesorul Liciu Pop.

Ştiind să-şi apropie şi să îndrume camaradereşte un mănunchiu de promiţătoare talente ivite primăvăratic printre elevi şi eleve, d-sa face, în acel puternic focar de cultură ardelean care este Sibiul, o operă pe cât de utilă pe atât de frumoasă.

❖

„Românizarea", gazeta d-lui colonel Al. Bertea, se menţine fără şovăire pe linia înaltă pe care şi-a impus-o dela început: naţionalistă şi creştină, — desbătând viu şi curagios problemele sociale şi politice cele mai arzătoare ale actualităţii.

„Românizarea" a împlinit 4 ani de luptă. Sfarmă-Piatră îi urează 400.

❖

D. Marin I. Predescu este un poet religios talentat şi fecund.

Poet al stranei, d-sa este în acelaş timp un dibaciu stihuitor de versuri cu fond religios, însufleţite de o caldă sensibilitate.

„Evanghelia dela Ioan în versuri" este cea mai isbutită încercare a d-sale şi ni-l arată ca pe un talentat ucenic al lui Petre Dulfu.

❖

P. S. Tit Simedrea, vrednicul păstor al eparhiei Hotinului, a scos în volum, cu o introducere şi note, „Viaţa şi tralul sfântului Nifon" patriarhul Constantinopolului, publicată mai înainte în revista „Biserica ortodoxă română" (anul LV, nr. 5—6, Mai-Iunie 1937).

„Viaţa" aceasta a fost scrisă de Gabriel Protu, călugăr din Sf. Munte Athos. Textul ei a fost edilat după ms. nr. 464 dela Academia română, care este cea mai bună copie cunoscută în prezent, făcută în anul 1682 la mănăstirea Trivalen de lângă Piteşti, după un alt text mai vechiu, de către Ieromonahul Ioan ot Bistriţa.

In introducere se fac câteva observaţii asupra ediţiilor anterioare (Hasdeu, 1865; Naniescu-Erbiceanu, 1882), şi asupra studiilor cu privire la această viaţă.

„Viaţa sfântului Nifon" este un izvor de mare importanţă pentru istoria Valahiei, o bună lucrare hagiografică şi, pe deasupra, interesantă din punct de vedere liturgic, căci în ea se găseşte cel mai vechiu caz de canonizare oficială a unui sfânt de către biserica ortodoxă.

❖

Revista „Pandurul" din Caracal, despre care am vorbit frumos şi credem, just, în atâtea rânduri, îşi permite dela o vreme să se amestece în unele chestiuni care nu o privesc de fel.

E destul de posomorît, de negură polemică, cerul bucureştean, pentru a mai contribui la aceasta şi o revistă de provincie — pornită cu gând frumos — care ar face mai bine să-şi adâncească rosturile creatoare într'o regiune pe care este menită să o fructifice în spirit.

Revista presei externe

L'ACTION FRANÇAISE

Este de arzătoare actualitate pentru Franța problema reluării raporturilor diplomatice cu Italia. Au și inceput unele dibueli în această privință. Dar, rămasă de câtăva vreme la remorca Angliei, tiranicul imperiu mercantil, Franța nu cutează să facă singură și din proprie inițiativă acest pas hotărîtor.

„Toate drumurile duc la Roma, scrie d. *J. Delebecque*. Cel mai bun este totuși drumul direct. Noi am preferat pe cel care trece prin Londra". Poziția aceasta minoră și subalternă este cât se poate de dăunătoare prestigiului extern al Franței. Politica franceză, care în momentul de față înregistrează un sensibil reviriment, trebue să mai facă un efort, acela de a se emancipa de sub tutela compromițătoare a Angliei, rezervându-și inițiativele, acțiunea, responsabilitățile.

❖

Apropierea de Italia pedeoparte și de guvernul generalului Franco, șeful Spaniei naționaliste, pedealta, pasionează intens opinia publică. „Action Française" lansează un riguros apel tuturor francezilor conștienți de gravitatea momentului actual, gravitate întreținută de ocultele iudaice de tot felul, — de a semna o petiție ce trebue adresată Parlamentului, formulată în termenii următori: „Francezii subsemnați fac o datorie reprezentanților lor senatori și deputați, din a obține imediat dela guvern desemnarea unui ambasador la Roma și numirea unui ambasador pe lângă generalul Franco, și reclamă imperios o politică de înțelegere cu aceste două puteri, pentru a asigura pacea și securitatea Franței".

Ambasador la Roma, posibil pentru foarte curând, dar să vedem ce se va face când va fi vorba de generalul Franco.

CANDIDE

Republicanii spanioli trăesc în prezent clipe de indescriptibilă teroare. Le zicem republicani numai ca să fim politicoși cu ei; de fapt ar trebui să le administrăm un hîrdău de epitete, pe care le refuză hârtia aceasta frumoasă.

Înghesuiți din toate părțile de avalanșa naționalistă, de extraordinara deslănțuire eroică a armatelor generalului Franco, roșii, adică milițienii roșii, fug în debandadă, răstoarnă totul pe unde trec, ca hunii și gepizii ,pradă, omoară, schingiuesc, incendiază, măcelăresc, blasfemiază și se dedau la infinite acte incriminabile, de un sadism înflorător, diabolic, nemaiîntâlnit în analele multimilenare ale istoriei universale.

Ura pentru Hristos și slujitorii lui, dispariția tuturor sentimentelor umane, ca de pildă chiar cel mai elementar respect pentru morți, au atins culmi de adevărată nebunie.

Toate lucrurile acestea abominabile le descrie, cu pană cutremurată de oroare, d. *Didier Poulain*, trimisul special al revistei în Spania, pe frontul Aragonului, în Catalonia, — într'un reportagiu senzațional.

GRINGOIRE

Săptămânalul acesta „parisien, politique, littéraire", nu se arată peste măsură de satisfăcut de noua formațiune guvernamentală însemnând unele rezerve, nu știm în ce măsură de justificate, pe care timpul le va confirma sau nu. Experiența viitoare va decide.

Cu mare satisfacție și cu un irezistibil humor parisian, se comentează plecarea intempestivă și a d-lui Léon Blum.

Noul guvern se înfățișează totuși ca o foarte utilă și oportună venită, operă de ecarisaj moral al politicii franceze, atât de viciată și de compromisă, aproape irremediabil, în ultimii ani. Panegiricile fostului guvern și observațiile incisive pentru noul și cele pe aceeași linie viitoare, sunt semnate de reputații tehnicieni și ași ai pamfletului, *Henri Béraud* și *Raymond de Recouly*.

CORRIERE DELLA SERA

Iminenta vizită în Italia a cancelarului Hitler, a dat naștere la febrile pregătiri, pentru o cât mai strălucită primire.

Italienii vor să depășească prin fast și amploare serbările care au avut loc în Germania astăvară, cu prilejul vizitei lui Mussolini. Este vorba de o replică amicală, în care emulația firească dintre cele două state totalitare își va spune cuvântul.

Cancelarul Hitler va fi primit la Capitoliu, cu pompa augustilor romani de odinioară.

La stadionul olimpic din Forul Mussolini va avea loc un grandios spectacol în aer liber, în care se va reprezenta actul al doilea din „Lohengrin". Își vor da concursul cei mai mari cântăreți și instrumentiști ai Italiei.

In *„Campo Roma"* va avea loc o manifestație a tuturor organizațiilor tinerești italiene (G.I.L.).

Este vorba și de unele lucruri mai senzaționale, care se pregătesc în vederea unei surprize.

H. N.

După o gravură din Secolul al XVI-lea a lui Marcantonio Raimondi.

Poeții au cântat

de când e lumea, și vinul și femeile. Dacă nenumărate femei au fost muzele inspiratoare, vinul, în schimb, cărui se închinau poemele, era întotdeauna același: „nectarul"

Dece Nectar? Pentrucă acesta întruchipa, idealizate, toate calitățile ce le poate avea un vin: aromă, buchet, naturalețe, creând și acea subtilă stare de euforie, de inteligență și artă...

Astăzi numai există *„nectaruri"*, există în schimb Nectar, dar bineînțeles

NECTAR MOTT

MOTT MONOPOL
MOTTONEL
DRĂGĂȘANI MOTT

MOTT
PESTE TOT

MOTT 1914 DEMI-SEC
MOTT EXTRA-DRY
MOTT NATURE

VINURI SAMPANII

Note, polemici, înfierări

Se agită strigoii

Vechile noastre partide politice sunt şi rămân dizolvate. M. S. Regele, în acord cu sentimentele unanime ale ţării, le-a scos din viaţa publică şi le-a aruncat la gunoi. Ele nu-şi mai aveau nici o raţiune de a exista, după ce au făcut atâta rău României, după tot acest dezastru pe care l-au lăsat în urmă generaţiilor care vin.

Noua ordine constituţională nu mai lasă loc activităţii de partid. Organizat după principiul profesional, Statul nu mai poate fi gospodărit cu partide, ci numai prin profesiuni. Profesiunea e ridicată la rangul de normă politică. Cine nu se încadrează în armata muncii creatoare, acela nu poate participa la conducerea treburilor publice. Vremea politicianismului profesionist a murit.

Se vede însă că bătrânii noştri politicieni, care au fost totdeauna opaci la spiritul de înoire al timpului nostru, pricep foarte greu lucrul acesta. Ei nu se pot obişnui uşor cu ideea că sunt pensionari şi că ţara nu mai are nevoe de „sacrificiile" lor patriotice. De aceea, retraşi sub carapacea unei mentalităţi protestatare, ei recomandă „masselor" de partizani care nu mai există decât imaginar, când tactica rezistenţei, când pe aceea a supunerei pasive.

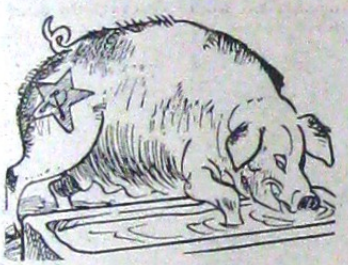

Din răul pe care îl doreşte ţării d. Brătianu îşi face satisfacţii meschine.

Iată până unde merge ura, iată ce proporţii criminale poate să ia egoismul de partid şi cât de monstruos a diformat patima sufletul unui om!

Ce triste şi ticăloase bătrâneţi pentru un Brătianu!

Ce stupid şi neverosimil sfârşit al unui mare nume istoric!

Dar istoria nu se poticneşte de cioturi.

Să fie sigur d. Dinu şi toţi ceilalţi cârtitori din umbră că peste capetele lor ea se împlineşte sigur.

Al. Gr.

O biruinţă a culturii româneşti

O carte de înaltă valoare filosofică este aceea a d-lui prof. Marin Ştefănescu, intitulată „Le problème de la méthode", Volumul acesta, care conţine un întreg sistem personal şi o vastă contribuţie informativă, a apărut zilele acestea în editura „Felix Alcan" din Paris, care tipăreşte cea mai celebră colecţie franceză de texte filosofice. Vom reveni într'un articol viitor, când vom scoate în evidenţă însemnătatea acestei cărţi pentru cultura noastră şi pentru bunul ei renume peste hotare.

Desfiinţarea masoneriei în Austria

După proclamarea anschlussului, autorităţile naţional socialiste au făcut descinderi la sediile lojilor masonice de pe întreg teritoriul fostei republici a Austriei.

Sediile atelierelor au fost închise, iar arhiva şi averile lor au fost confiscate. Au fost ridicate de asemeni listele membrilor tuturor lojilor, afară de acelea ale „Marei Loji a Austriei" din Capitală, care n'au putut fi găsite. Fiind puşi din timp în curent cu evenimentele politice ce se pregătiau, conducătorii acestei organizaţii au făcut să dispară orice document din care s'ar fi putut afla numărul şi numele francmasonilor din Viena. Poliţia neagră, la descinderea operată, la „M. L. A." a ridicat numai biblioteca lojei, care se află depusă acum la parlament. Totuşi au putut fi identificaţi câţiva masoni notorii şi arestaţi. Ei se află dimpreună cu marele rabin al Vienei internaţi în lagărul de concentrare dela Dachau şi se pare că vor figura în procesul de trădare al lui Schussnigg, fostul cancelar, care va fi judecat de curtea dela Leipzig.

Schussnigg aparţinea ordinului masonic al „Cavalerilor Sfântului Gheorghe" în care nu puteau pătrunde decât nobilii austrieci.

Aici a fost pus la cale complotul pentru readucerea lui Otto de Habsburg pe tronul Austriei. Complotul a fost descoperit de Inquart şi zădărnicit prin proclamarea anschlussului.

Richthofen

Câţi dintre români cunosc prodigioasa personalitate a aviatorului german *Richthofen*? As al aviaţiei germane şi rival întru vultureştile avânturi al genialului *Guynemer*, Manfred Freicherr von Richthofen, unul dintre sublimii icari care a scris aproape cele mai grandioase pagini din epopeea aeriană a războiului trecut, s'a prăbuşit din înaltul vulturesc al văzduhului, în lupta dela *Corbie*, la 21 Aprilie 1918. Dela moartea lui se împlinesc 20 ani.

Noi, cei cari i-am cetit pe nerăsuflate extraordinarele lui memorii postume — „Corsarul roşu" — o adevărată apologie a bărbăţiei, ne închinăm creştineşte la pomenirea unui splendid exemplar al umanităţii.

Tineretul la altar

Duhul veacului nou, care a început de câtăva vreme să sufle năpraznic, purificând văzduhul întreg al ţării, oţelind trupurile şi galvanizând spiritele, se revarsă clocotitor în faptă, în faptă vie şi adevărată, palpitând în lumina soarelui.

La temelia veacului nou stă sufletul frenetic al tineretului, care şi l-a adus, mai zilele trecute, ofrandă la picioarele altarului.

Comandantul străjerismului pe întreaga ţară, d. maior Teofil Sidorovici, s'a cuminecat Sâmbăta trecută împreună cu un întreg alaiu străjeresc, splendide cohorte de tinereţe şi lumină.

Pilda înaltă şi-a prelungit ecoul până la marginile ţării. Tineretul întregii ţări, crescut în dogma augustă a iubirii de rege şi de dinastie, purificându-şi sufletul cu jarul euharistic, purcede, cu binecuvântarea şi sfinţirea bisericii, la înălţarea catapetesmei veacului nou, care creşte cu vuet de furtună.

E un simbol magnific acesta, pe care mulţi nu îl pricep acum, dar pe care îl vor înţelege odată. De-aceea am scris aici.

Un bătrân vagabond

A fost închis hotelul Athenée Palace.

...Nu face nimic. Clientul nostru, doctor Lupu, va dormi de aci înainte la bodegă...

„Viitorul"

Se anunţă că ziarul „Viitorul" şi-a primenit personalul redacţional.

Nu se cunoaşte.

Pe semne că nouii redactori poartă aceleaşi numere de pantofi la stilouri...

Şobolanii

Redacţia ziarului „Viitorul" s'a risipit ca făina orbilor. Câţiva din condeerii idealişti ai liberalismului de eri s'au dus cu d. Vania Inculeţ în

căutarea unui grătar mai bun. Câţiva au trecut la o gazetă din Sărindar. In jurul d-lui Din Brătianu au rămas numai „caracterele" de bronz, şobolanii tineri şi intransigenţi.

Până când? Desigur până când li se va oferi şi lor un cascaval convenabil...

Acordul anglo-italian

In fine, acordul dintre Italia şi Anglia a devenit o realitate, ale cărei roade vor ieşi la iveală abia de acum încolo. Noi, cei cari am însemnat aici etapele succesive ale laborioaselor lui preparative, ne dăm seama de imensa lui semnificaţie pentru actualul moment politic internaţional, peste care se răsfrânge ca un val de pace binefăcătoare.

Presa engleză şi italiană îşi acordă acolade reciproce şi se întrec, într'un adorabil „fair play" în a aplauda capacitatea politică a reprezentanţilor celor două state şi de a scoate în evidenţă semnificaţia extraordinară a marelui gest concretizat prin acordul semnat acuma.

Presa germană, care a fost în ultimii ani extrem de favorabilă lui Mussolini, mai ales dela crearea axei Roma-Berlin, laudă clarviziunea Ducelui şi eforturile lui supraomeneşti în slujba păcii.

După anschluss

S'a terminat şi cu plebiscitul!

Satisfăcuţi, germanii încep din nou să-şi arunce privirile peste graniţă şi să se mai ocupe şi de alţii, nu numai de ei. Spania, Rusia, Franţa, Italia, neglijate aproape câteva săptămâni, sunt din nou la ordinea zilei. Au început lucrurile să reintre în normal.

In fiecare zi se prezintă sub aspectul lor cel mai pitoresc, prin clişee şi reportagii, provinciile fostei Austrii, integrată în sânul marelui imperiu germanic.

Expoziţia sprijurilor

S'a deschis o expoziţie a vinaţurilor.

După dizolvarea partidului naţional-ţărănesc, asta a rămas singura raţiune de a fi a doctorului Lupu!

Eminescu în limba japoneză

Revista literară japoneză „Modan Nippon" a luat iniţiativa tipăririi unui volum de schiţe şi nuvele din războiu. Volumul s'a tras în 1 milion de exemplare şi s'a epuizat în câteva zile.

La loc de cinste este pusă nuvela „Dezertorul" — extrasă din volumul „Zile triste" — a d-lui col. Gh. Băgulescu, ataşatul militar şi naval al României la Tokio.

Nuvela a fost ilustrată cu două schiţe în peniţă de pictorul D. Stoica şi cu o alta a unui pictor japonez.

Prin râvna extraordinară a d-lui col. Băgulescu, spiritul românesc şi-a deschis drumul spre inima ţării soarelui răsare.

Intr'o altă revistă japoneză au apărut în traducere poesiile „Doina" şi „Peste vârfuri", ale lui Eminescu, câteva poesii poporane şi chiar imnul regal.

Pilda d-lui col. Gh. Băgulescu trebue să fie un îndemn pentru toţi plenipotenţiarii culturii româneşti peste hotare.

Din cauza Sfintelor Sărbători, numărul viitor al revistei noastre va apărea Joi, 5 Mai.

Coperta noastră

Coperta numărului de faţă, „Aprilie", care evocă Paştele patriarhal al românului—este opera marelui nostru talent NICULAE ENEA, a cărui splendidă expoziţie a fost admirată de publicul bucureştean până săptămâna trecută la „Cartea Românească".

Sfarmă-piatră

LEI 8. — Anul IV, Nr. 124
Joi 21 Aprilie 1938
Director: AL. GREGORIAN

Redacția și Administrația
Str. Sărindar, 16. — Sectorul I
Telefon: 3-76.05

M. H. Georgescu PRIMĂVARĂ

LEI EXEMP.

TIPOGRAFIA ZIARULUI „UNIVERSUL", BUCUREȘTI, STRADA BREZOIANU, 23—25